

**ZRÍNYI MIKLÓS GIMNÁZIUM
ZALAEGERSZEG**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A pedagógiai program felépítése

1. A pedagógiai program célja és rendeltetése	4
2. Az intézmény adatai	6
3. Helyzetelemzés	7
3.1. Az iskola bemutatása	7
3.2. Az iskola megjelenése a városban, a megyében, az országban és az országon kívül ..	8
3.3. Az iskola feltételrendszere.....	9
3.4. Az iskola oktatási szerkezete	10
4. Az iskola oktatási és nevelési céljai	12
4.1. Célok.....	12
4.2. Csoportok, amelyekhez speciális célokat rendelünk	13
5. Helyi tanterv, óraterv, tankönyvválasztás.....	14
5.1. Tanítandó tantárgyak az egyes évfolyamokon	14
5.2. A tankönyvek kiválasztásának elvei.....	14
5.3. Óraterv	15
5.4. Helyi tantervek	15
5.5. Felkészítés a kétszintű érettségire.....	17
6. Tanórán kívüli tevékenységek	18
6.1. Tantárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek	18
6.2. Szabadidős tevékenységek	18
7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei és az átlépés lehetőségei.....	19
8. Az iskolai ellenőrzés és értékelés követelményei, formái	20
9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	24
10. Az iskolai diákönkormányzat	26
10.1. Az érdekérvényesítés szervei és működési mechanizmusa.....	26
10.2. A Zrínyi Miklós Diákszövetség által szervezett iskolai programok.....	26
10.3. Egyéb hagyományos tevékenységi formák	26
10.4. További célok	26
11. Hagyományaink, ünnepeink, iskolánk sajátos arculata	27
12. Az iskola kapcsolatai	29
12.1. Belső (iskolán belüli) kapcsolatok.....	29
12.2. Helyi kapcsolatok	29
12.3. Országon belüli kapcsolataink.....	32
12.4. Külföldi kapcsolataink.....	33
13. A könyvtár szerepe és feladata az iskolában	34
14. Az iskola gazdálkodása	35
14.1. A jelenlegi helyzet.....	35
14.2. Fejlesztés	35
15. Jövőkép.....	36
15.1. Az oktatás struktúrája	36
15.2. Fejlesztési tervek	36
16. Az Arany János Tehetséggondozó Program.....	37
17. Környezeti nevelési program.....	48
18. A Zrínyi Miklós Gimnázium egészségnevelési programja:	56
19. Drogprevenciós stratégia	63

1. számú melléklet. A dolgozók névsora.....	72
2. számú melléklet. Felvételi eljárás.....	73
3. számú melléklet. Óratervek 2013. szeptember 1-ig	77
4. számú melléklet. Óratervek 2013. szeptember 1-től	79
5. számú melléklet. A 2013/14-es tanév osztályainak órakerete.....	81
6. számú melléklet. A tervezett osztályok a következő években.....	82

1. A pedagógiai program célja és rendeltetése

A pedagógiai program célja, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben meghatározott feladatok megvalósításának módját a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet szellemében írja le.

A Zrínyi Miklós Gimnázium nyolc ill. - a nyelvi előkészítő évfolyam miatt - öt évfolyammal működő nevelési-oktatási intézmény, ahol általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik.

(1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza

- a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül
  - aa) az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, értékeit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,
  - ab) a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
  - ac) a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat,
  - ad) a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat,
  - ae) a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendjét,
  - af) a tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét,
  - ag) a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formáit,
  - ah) a tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályait, valamint a felvételi vizsga követelményeit,
  - ai) a felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti – helyi szabályait,
- b) az iskola helyi tantervét, ennek keretén belül
  - ba) a választott kerettanterv megnevezését, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését,
  - bb) a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezését, óraszámát,
  - bc) az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét,
  - bd) a Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályait,
  - bf) a mindennapos testnevelés testmozgás megvalósításának módját
  - bg) a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályait,
  - bh) azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezését, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározását, hogy a tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát,

- bi) az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témaköreit,
- bj) a tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elveit,
- bk) a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elveit,
- bl) a tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszereket,
- bm) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,
- bn) a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- bo) a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket,
- bp) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket,

Az új alaptanterv 2013. szeptember 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. tanévben az iskolai nevelés-oktatás ötödik és kilencedik évfolyamán, ezt követően minden tanévben felmenő rendszerben kell alkalmazni.

A Pedagógiai programban lefektetett célok, feladatok évente módosíthatók. A Pedagógiai program elfogadása a tantestület joga, melyhez a tagok szavazatainak kétharmada szükséges. A PP-t az intézményvezető hagyja jóvá. A Pedagógiai program módosítása a fent említett szavazati aránnyal és módon történhet. A Pedagógiai programot az SZM, az Iskolaszék, a KÖTA és a Diákönkormányzat véleményezi. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.

A Pedagógiai program az iskola valamennyi dolgozója és tanulója, az SZM, az Iskolaszék tagjai által a jóváhagyásától kezdődően megtekinthető. Egy példányát az iskola könyvtárában helyezzük el.

2. Az intézmény adatai

Az intézmény elnevezése:	Zrínyi Miklós Gimnázium
Székhelye:	8900 Zalaegerszeg, Rákóczi út 30.
Fenntartója:	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
Jogállása:	Nem önálló jogi személy, vezetője az igazgató, akit az oktatásért felelős miniszter nevez ki.
Gazdálkodása:	Nincs önálló gazdálkodása 2013. január 1-jétől.
Alaptevékenysége:	Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás.
Az alapítás éve:	1895
Az alapító okirat kelte:	2012. augusztus 1.
Az intézmény típusa:	Közoktatási intézmény, mely öt- illetve nyolc évfolyamos gimnáziumi tevékenységet folytat.

3. Helyzetelemzés

3.1. Az iskola bemutatása

„... A főgimnázium a város egyik legreprezentatívabb épületegyüttese volt. Ma is a helyén áll, bár kicsit megváltozott környezetben. Középen, az utcától mintegy tíz méterrel beljebb emelkedett a kétemeletes főépület; ennek díszes bolthajtásos előcsarnokához lépcsősor vezetett fel. Előtte az utcaszinten balra, a gimnázium igazgatójának, jobbra az altisztek szolgálati lakásai helyezkedtek el. A szépen aszfaltozott járda és úttest között az én gyermekkoromban már óriásra nőtt vadgesztenyefasor lombozódott. A város nagyon büszke volt erre a főgimnáziumra. Nagy iskola ez, de ez nem azon múlik, hogy gyönyörű épületben van, sokkal inkább azon, hogy a benne élők őrzik azt a jó szellemet, amit még az én koromban alapozott meg az akkori tanári kar”
(Keresztury Dezső)

Az egykori kisváros, Zalaegerszeg több évtizedes iskolalétesítési „küzdeme” fejeződött be 1895-ben, amikor engedélyezték egy gimnázium alapítását. A kezdeti években az akkori felsőkereskedelmi iskolában szervezték a tanítást, mert a neoreneszánsz stílusban tervezett kétemeletes épület építési munkálatai csak 1896. március 8-án kezdődtek el és az ünnepélyes átadására 1897. szeptember 8-án került sor.

A mostanival a 118. tanévét záró gimnázium története, sorsa összeforrt a város és az ország történetével. A hajdani Magyar Királyi Főgimnázium a történelmi kor és az alapítók eltökélt szándéka szerint állami, világi iskola, alapításától a polgárosodó város fontos szellemi, alkotó műhelye volt. 1923-ban Zala szülöttéről, Deák Ferencről nevezték el, ezzel tisztelve a „haza bölcse” személye és szellemisége előtt. 1950-ben politikai okokból változott a névadó is: a gimnázium a horvát bán és Zala megye örökös főispánja, a karddal, tollal viaskodó Zrínyi Miklós nevét vette fel.

Az eltelt évtizedek a komoly hagyományokkal és kiemelkedő eredményekkel rendelkező, tekintélyes történeti múltra visszatekintő intézmények sorába emelte gimnáziumunkat. Az 1950-ig nyolcosztályos iskola '50-től négyosztályos humán-reál jellegű osztályokkal rendelkező gimnáziumként működött. 1952-ben indult el a Dolgozók Általános Gimnáziuma, majd – ahogyan a kor követelte –, bevezették a „gyakorlati foglalkozást”, az 5+1-es oktatási formát. A gimnáziumi mellett az 1960/61-es tanévtől kezdődően 17 éven át a 4+2-es tanítási rendben működő szakközépiskolai osztályokat is indított, amelyekben elsősorban a munkára készítette fel a diákokat. A gimnáziumokat érintő 1961/3. törvény alapján azonban beindulhatott a „szakosodás” is. 1964-ben az orosz nyelvi, majd 1966/67-ben az első matematika-fizika tagozatos osztályok indítását is engedélyezték, ami egyre népszerűbbé tette a gimnáziumot. Elsősorban ezeknek az osztályoknak köszönhetően javultak az iskola továbbtanulási- és versenyeredményei, annak ellenére, hogy ebben az időszakban iskolázott be legtöbb tanulót a gimnázium.

Az intézmény kezdetektől kiemelten foglalkozott a tehetséges tanulókkal, de a tehetséggondozás szerteágazó formái ebben az időszakban indultak be igazán (iskolai és megyei szakkörök, nyári tehetséggondozó táborok, egyetemi előkészítők, általános iskolásoknak indított központi szakkörök stb.). A lelkes, minden újra fogékony tantestület 1975-ben azért vállalkozott az új gimnáziumi reform keretében indítandó fakultatív képzés kipróbálására is, mert szakmai kihívásnak tekintette, ugyanakkor a tehetséggondozás olyan intézményesített formáját is látta benne, amely több lehetőséget kínált a diák és tanár együttes munkájában. Nem véletlen, hogy a Zrínyi-gimnázium tantestülete folyamatosan megújította ezt az oktatási formát, és a különféle osztálytípusok óratervéhez igazítva jelenlegi tehetséggondozó munkájának is fontos elemévé tette.

A gimnázium eredményességi mutatóit tovább javították a 1986-tól indított speciális osztályaink (először matematika, majd fokozatosan német nyelvi, illetve angol-német nyelvi osztályok) és a mellettük megtartott humán- illetve reál-jellegű osztályaink is. A

speciális osztályainkkal – igazodva a felvételi követelményekhez – fokozatosan emelt szintű képzésre álltunk át.

Az 1997/98-as tanévtől – 44 év kihagyás után – egy osztállyal ismét elindult a nyolcosztályos gimnáziumi képzés, amelyben a tantestület többsége a „nevelő gimnázium” és a tehetséggondozás új lehetőségét látta meg.

Iskolánk 2000 óta alapító intézménye az Arany János Tehetséggondozó Programnak. A testületet az elnyert lehetőségben egyfajta bizonyítási vágy, az újfajta pedagógiai lehetőség és az a jobbítási szándék vezérelte, amelyben erkölcsi kötelességének érezte a hátrányos helyzetű tanulók segítségét.

2004-ben az emelt szintű képzést nyújtó osztályainkat a még eredményesebb idegen nyelvi és informatikai képzés érdekében fokozatosan ötosztályossá alakítottuk át.

A gimnázium a jelenlegi oktatási struktúrájával, a meglévő osztálytípusaival jól alkalmazkodott a 2005-től bevezetett kétszintű érettségi vizsga követelményeihez is.

A Zrínyi-gimnázium fő célja mindig is az volt, hogy tanulóiban meglévő képességeket fejlessze, felkészítse őket a felnőtt korra és a felsőfokú tanulmányokra. Ennek eredményességét mutatják az előző évek, évtizedek statisztikai adatai. Az érettségi vizsgák eredményessége, a nyelvvizsgák magas száma, az országos versenyeken elért helyezések valamint diákjaink főiskolai és egyetemi képzésre való nagyarányú bekerülése alapján az ország legeredményesebb középiskolái közé sorolják gimnáziumunkat. Legalább ennyire fontosnak tartjuk a város lakóinak a gimnáziumi oktatással és neveléssel kapcsolatos jobbító szándékú visszajelzését is, amit elsősorban a szülői munkaközösség és az iskolaszék tagjai közvetítenek.

Azt reméljük, talán nem véletlen, hogy mostanság is fiatalok százai és zalai családok újabb generációi kötődnek, ragaszkodnak ehhez a gimnáziumhoz.

3.2. Az iskola megjelenése a városban, a megyében, az országban és az országon kívül

A Zrínyi Miklós Gimnázium mindig meghatározója volt Zalaegerszeg oktatási és kulturális életének. Az első évtizedekben elsősorban a tudós tanári kar közéleti szereplése miatt számított a város szellemi központjának. 1945 előtt, mint az egyetlen városi gimnázium töltötte be ezt a szerepet, később pedig főleg a kiemelkedő oktató-nevelő munkának, elismert tanári karának és a kiváló képességű diákjainak köszönhetően vált fontos tényezővé.

A város kulturális életében, a rendezvények szervezésében és lebonyolításában betöltött szerepe nélkülözhetetlen volt és ma is az. Mindezt a sokszínű tevékenységet 1980-ban Zalaegerszeg város Pro Urbe díjjal jutalmazta, majd 1996-ban a kiemelkedő tanulmányi- és versenyeredményekért és a centenáriumi ünnepségsorozat megrendezéséért millicentenáriumi plakettet adományozott a gimnáziumnak. Ugyan ebben az évben Zala Megye Önkormányzati Közgyűlése a kiemelkedő szakmai munka elismeréseként Pedagógiai Nívódíjban részesítette az iskolát.

Az oktatás eredményei évről évre dicsőséget hoztak a gimnáziumnak. A megyei tanulmányi versenyeken és az országos tanulmányi versenyeken elért eredményei alapján a megye legeredményesebb középiskolájaként tarják számon a Zrínyi-gimnáziumot. A kivételes képességű tehetségek nevelésének, a versenyekre való felkészítésnek és a tehetséggondozásnak olyan változatos formái alakultak ki, amit város és megyeszerte elismernek.

A város érzékelheti, hogy első gimnáziuma oktatási és nevelési feladataiban miként épít a tradíciókra, és elismeri a hagyományok ápolásában mutatott odaadó munkáját is. Ide tartozik a szaktantermek és a folyosógaléria létrehozása, az iskola Keresztury-könyvtárának folyamatos fejlesztése, az iskola „élő múltját” őrző előcsarnok kialakítása, az iskola névadóinak az iskolaudvaron felállított szobrai, és a legutóbb avatott Pais-szobor is, vagy az épület homlokzatán – az előző száz év adósságát rendező – két márványszobor, a Tudomány és Művészet elhelyezése. De emlékeztet az új tornaterem építéséért és az alagsori termek kialakításáért tett tantestületi erőfeszítés is.

Az oktatással összefüggő sikerek mellett a kultúra számos területén is bizonyít a gimnázium. A Helikoni ünnepségsorozaton kétszer nyertük el a „Legeredményesebb iskola” címet. Több rangos sporteredmény pedig azt igazolja, hogy ezen a területen is a megye élvonalába tartozunk. Városszerte híre van az iskolai kiállításoknak és a gimnázium színjátszó köre előadásainak. Az egykori tanítványok iskolájukhoz való kötődését fejezik ki az általuk létrehozott alapítványok, amelyek nagy segítséget nyújtanak a gimnázium működéséhez. A város rangos eseménye az 1992-től évente megrendezett alapítványi bál.

2008-ban Zalaegerszeg város önkormányzata a Zrínyi-gimnáziumnak Pro Urbe Zalaegerszeg kitüntető címmel ismerte el az országosan is kiemelkedő színvonalon végzett oktató-nevelő munkáját, a tehetséggondozás terén elért nagyszerű eredményeit, az intézmény gazdag hagyományainak ápolását és a város kulturális életében betöltött meghatározó szerepét.

A városon túlmutató szakmai elismertséget is az iskolai eredmények alapozták meg, amellyel, hogy a gimnázium tantestületéből egy időben nagy számban kikerült megyei szakfelügyelők, majd szaktanácsadók egyfajta vezetői szerepet játszottak a megye oktatásirányításában. Az évtizedekig sikeresen működő megyei tehetséggondozó szakköri foglalkozásokat zömmel a jól képzett, szakmailag elismert zrínyis tanárok tartották.

Országos ismertségünk alapja elsősorban tanulóink érettségi vizsga eredménye, a felsőfokú képzésre való bejutási aránya, a legkülönbébb versenyek nyújtott teljesítménye és a megszerzett nyelvvizsgák száma. Ezek az eredmények elismerésre méltóak, mert a gimnáziumok országos sorrendjében szinte minden területen a legjobbak közé tartozunk. A gimnázium ismert az Izsák Imre Gyula komplex természettudományi verseny szervezőjeként is, amelyen évente matematikából, fizikából és számítástechnikából mérik össze tudásukat a diákok.

A kiemelkedő tanulmányi munkájuk eredményeként tanulóink az országon kívülre is elvitték iskolánk hírnevét. Több diákunk képviselte sikeresen Magyarországot nemzetközi tanulmányi versenyeken és tantárgyi olimpiákon. 2001-ben a zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium szervezőként részese volt a 8. Közép-Európai Informatikai Diákolimpia sikeres megrendezésének, amely jó híret vitte az iskolának, a városnak és a megyének. Alapító intézménye a Gimnáziumok Országos Szövetségének és Arany János Tehetség-gondozó Programnak. 2011-ben elnyerte az Akkreditált Kiváló tehetségpont címet.

3.3. Az iskola feltételrendszere

3.3.1. Személyi feltételek

A Zrínyi Miklós Gimnázium dolgozóinak száma az alapító okiratban megfogalmazott feladatok ellátásának megfelelő.

A pedagógusok létszáma és szakok szerinti megoszlása – a gimnáziumban tanítandó tantárgyak körét tekintve – teljes szakszerű oktatást eredményez.

A tanárok nagyon kötődnek az iskolához, amit az is alátámaszt, hogy többségük valamikor az iskola tanulója volt. Régi hagyomány iskolánkban, hogy a megüresedett állásokra elsősorban volt tanítványok közül választ az iskola vezetősége, ezzel is elősegítve a kialakult hagyományok alázatos ápolását, és biztosítva az oktatás színvonalának megőrzését. A tanárok névsorát, szakok szerinti megoszlását és a technikai dolgozók névsorát, munkakörét az *1. számú melléklet* tartalmazza.

A tantestületet mindig jellemezte az állandó megújulás. A tanárok rendszeresen vesznek részt szakmai továbbképzéseken.

3.3.2. Tárgyi feltételek

A Zrínyi Miklós Gimnázium épülete 1997. szeptember 8-án múlt 100 éves. A patinás épület sajátos belső világával jelentősen segíti az oktatás színvonalának megtartását. Az épület három részre tagolódik, főépületre és három kisebb ún. külső épületre.

Az iskolának 20 osztályterme, jól felszerelt kémiai és fizikai előadóterme van, előkészítővel és szertárral.

A három számítástechnikai szaktantermünk felszereltsége az átlagosnál jobb színvonalú. A termek az informatika oktatás mellett a nyelvi képzés feltételeit is javítják. Emellett egy-egy német, ill. angol nyelvi szakterem, valamint 3 kisebb terem biztosítja az osztályok nyelvi csoportokra tagolódásakor az oktatást.

Jól felszerelt 24 000 kötetes könyvtár, rajzszeretár és földrajz-történelem szertár segít az oktatásban.

Az 1998-ban átadott tornaterem, kondicionáló terem mellett a több pályával bíró sportudvar biztosítja a mindennapos testedzés lehetőségét.

A felújított alagsorban az oktatást segítő szaktermek, klub valamint melegítőkonyha étkező került kialakításra.

3.3.3. Eszközrendszer

A Zrínyi Miklós Gimnázium a középiskolai oktatás eszközellátottságának országos színvonalát tekintve közepes szinten felszerelt iskola.

Jó színvonalú a felszereltsége a természettudományok, a biológia, a kémia, a fizika és a matematika területén. E tantárgyak oktatását két szakmai tanterem (fizikai, kémia előadó), eszközökkel, anyagokkal felszerelt szertárok (fizika, kémia, biológia), az oktatást segítő audiovizuális eszközök (számítógép, projektor, írásvetítők, videomagnók, televíziók), szemléltető eszközök segítik.

Az idegen nyelvek (német, angol, latin, francia, orosz) oktatásának technikai felszereltsége a jelenlegi követelménynek nem felel meg. Jóllehet, rendelkezik az iskola a nyelvtanulást nagyban elősegítő speciális, de nem jól felszerelt tanteremmel, melyekben audiovizuális eszközök (rádiómagnók, televíziók, videomagnók, írásvetítők) segítik az oktató-nevelő munkát, ugyanakkor a modern nyelvoktatást segítő korszerűen felszerelt multimédiás laboratórium nincs az iskolában.

A történelem és földrajz tanítását térképekkel, oktatási segédanyagokkal (közetek), audiovizuális eszközökkel (tv, videomagnó) felszerelt, még kisebb létszámú csoport tanítására is alkalmas szertár biztosítja.

Az ének tanításához segítséget nyújt egy speciálisan felszerelt osztályterem (énekterem), melyben modern eszközök, hangszerek (zongora, szintetizátor), valamint segédanyagok (kották) vannak.

A rajz tanítását szintén speciálisan felszerelt tanterem és a hozzá közvetlenül kapcsolódó rajzszeretár (rajzállványok, tv, video, korongozók, egyéb eszközök) segíti.

A 2011/12-es tanévben egy pályázatnak köszönhetően 9 tantermünkbe került digitális tábla, melyeket tanáraink és diákjaink rövid idő alatt megszerettek, egyre gyakrabban használják az órák színesítésére, a korszerű oktatási módszerek alkalmazására.

3.4. Az iskola oktatási szerkezete

Az 1997/98-as tanévtől iskolánkban újraindult a nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés a már meglévő négy évfolyamos mellett. A 2004/2005-ös tanévtől a négy évfolyamos képzés évenkénti bővítéssel átalakult öt évfolyamosná (nyelvi előkészítő évfolyam).

Gimnáziumunk alapító intézménye az Arany János Tehetséggondozó Programnak.

3.4.1. Nyolc évfolyamos gimnáziumi oktatás

A gimnázium 1 osztályt indít minden tanévben az 5. évfolyamon.

Egy-egy tantárgynak az "egyszeri" tanulása, életkorilag a legmegfelelőbb időben történő be-
lépése könnyíti a tantervi követelmények elsajátítását, megszűnnek a felesleges ismétlések.

Az oktatás struktúrája, felépítése, óraelosztási terve lehetőséget biztosít arra, hogy a különböző általános iskolából érkezett tanulók egységes követelményrendszerhez szokhassanak, mely során a kötelező érettségi tárgyakon kívül, idegen nyelvet, alapvető természeti ismereteket és készségtárgyakat tanulnak. A szabadon választott órák keretében pedig lehetőséget biztosítunk a felsőoktatásra való felkészülésre, nyelvvizsgák megszerzésére.

Azon tanulók részére, akik menetközben felmerülő problémák miatt iskolatípust kívánnak változtatni, a program lehetőséget biztosít az átlépésre is.

Az oktatási célok mellett az életkori sajátosságok figyelembevételével kiváló lehetőség nyílik a nevelésre. Az újonnan bekerülő tanulók ideálisabb életkorban váltanak iskolatípust, mint az általános iskola 8. osztályából érkezettek.

Az osztályfőnöki órák új szemléletű tanterve is jelentős mértékben hozzájárul a tanulók személyiségének fejlődéséhez.

3.4.2. Nyelvi előkészítővel bővített öt évfolyamos gimnáziumi oktatás

A nyelvi előkészítő osztályok bevezetésével 2004-től előbb az emelt szintű nyelvi, majd az emelt szintű matematikaképzés is öt évfolyamossá alakul át. Az előkészítő évfolyamon a törvény által meghatározott módon a tanulók magas óraszámokban tanulnak idegen nyelveket, informatikát, biztosított a heti 5 óra testnevelés, az 1 óra osztályfőnöki. A fennmaradó 3 órában szinten tartó képzés folyik matematikából illetve magyar nyelvből.

1. *Emelt szintű matematika*

A tanulók magas óraszámokban és csoportbontásban tanulják a matematikát. Így alapos felkészítést kapnak az egyetemi és főiskolai – matematikával kapcsolatos – tanulmányokra. Azoknak – a matematikából jeles – tanulóknak a jelentkezését várjuk, akik érettségi után műszaki, közgazdasági egyetemen vagy főiskolán, illetve számítástechnikával kapcsolatos felsőfokú intézményben akarnak továbbtanulni.

Jelentkezni az iskola által kibocsátott jelentkezési lapon lehet az előzetes felvételi eljárás keretében.

2. *Emelt szintű német, emelt szintű angol*

Mindkét csoportot kezdő szinten kívánjuk indítani. Bármilyen továbbtanulási szándék mellett magas fokú nyelvi képzésben részesülnek a tanulók kiemelt óraszámokban.

Az emelt szintű osztályokban angol és német nyelvet tanulnak a diákok. A nyelvi előkészítő osztályokkal szemben támasztott követelményrendszer következtében lehetővé válik az utolsó két évfolyamon a 3. idegen nyelv választása is.

Kollégiumi elhelyezés biztosított. Az Arany János Tehetséggondozó Programban indítandó osztályok száma függ az intézmény befogadóképességétől.

A felvételi eljárást a 2. számú melléklet tartalmazza.

4. Az iskola oktatási és nevelési céljai

4.1. Célok

- Az oktatás és nevelés egyenrangú tanári feladat, ezért munkánk során az a célunk, hogy a gimnázium:
- Készítse fel tanulóit az érettségi és felvételi vizsgákra (kétszintű érettségi), a felsőfokú tanulmányokra, őrizze meg helyét az országos élvonalban (1–20 hely)!
- Nyújtson széleskörű, alapos, korszerű és továbbfejleszhető ismereteket a különböző műveltségi területeken!
- Biztosítsa a humán és természettudományos tárgyak egyensúlyát, a két műveltségi terület “másságának” kölcsönös tiszteletben tartását, a mindenkor általános műveltség elsajátítását!
- Tartsa egyik legfontosabb feladatának a szóbeli és írásbeli anyanyelvi kultúra fejlesztését!
- Biztosítson lehetőséget a tanulóknak két idegen nyelv tanulására és arra, hogy mindkettőből magas szintű kommunikációs készségük bizonyítékként nyelvvizsgát szerezzenek. A nyelvi előkészítő osztályoknál ez elvárható és biztosítható a 3. idegen nyelv választásának lehetősége! A nyolc évfolyamos képzést választó diákoknak szintén biztosítani kívánjuk a 3. nyelv fakultációs keretben történő tanulását.
- Ismertesse meg diákjaikkal a magyarság történelmi és kulturális értékeit, fordítson gondot azok ápolására, erősítse a nemzeti identitástudatot!
- Nyújtson a kor követelményeinek megfelelő informatikai, jogi, közgazdasági és egyéb ismereteket!
- Járuljon hozzá a tanulók gondolkodási képességeinek fejlesztéséhez!
- Alakítsa ki az önképzés és továbbképzés igényét, sajátítsa el diákjaikkal azokat a módszereket, amelyekkel gyorsan változó világunkban meg tudják újítani ismereteiket!
- Tanulói legyenek tisztában az egyetemes emberi és európai értékekkel, és azokat kövessék is! (Pl. az emberi élet tisztelete, a természet és a környezet védelme, a tudás és műveltség értéként való elismerése, kulturális tolerancia, családszeretet, lelkiismeretesség becsületesség, nagyfokú szociális érzékenység, kulturált egymás mellett élés, helyes viselkedés stb. Alakítsuk ki diákjainkban a fogékonyságot az igazra, szépre, jóra!)
- Az “ép testben ép lélek” elve alapján gondoskodjon a diákok egészséges életmódra neveléséről, a szellemi és fizikai terhelés megfelelő egyensúlyáról, a lelki egészség megőrzéséről!
- Harmonikus személyiségek kialakítására törekszünk: a tanulók racionális, érzelmi és erkölcsi képességeit egyidejűleg kívánjuk formálni. Kreatív, önállóan gondolkodó, önmagáért és másokért felelősséget érző, a kudarcokat tűrő és a konfliktusokat jól kezelő egyének nevelése a feladatunk.
- Hazaszerető és lokálpatrióta polgárok kiművelésére törekszünk, akik gazdagítják az országot és a város gazdasági és kulturális életét.
- Közösségben élő és a közösségért szívesen tevékenykedő embertípus formálása a célunk, hiszen a leendő értelmiségtől elvárható a közéletben való aktív részvétel. Erősíteni kívánjuk az osztályközösségek szerepét a tanulói személyiség formálásában, előtérbe helyezve a tanulói önállóságot.
- Szeretnénk elérni, hogy diákjaink felismerjék az ipari civilizáció értékeit és veszélyeit, a fogyasztói társadalom értékrendjét, és utasítsák el az igénytelen tömegkultúrát.
- El kell érni, hogy diákjaink teljes életet élhessenek az iskola falain belül és kívül; ne hiányozzék életükből a tanulás mellett a sport, a játék, a jókedv és a szórakozás.

- Továbbra is igyekszünk megőrizni a gimnázium eddigi hagyományait, értékeit, nyitottak kívánunk maradni és alkalmazkodni a társadalmi igényekhez. Ennek érdekében továbbra is fenntartjuk eddigi jó kapcsolatainkat a szülőkkel és a társadalmi környezettel. Megőrizzük a gimnáziumnak a város szellemi és kulturális életében betöltött kisugárzó hatását.
- Szeretnénk, ha az iskola szellemi műhely lenne tanuló és tanár számára egyaránt, ahol pedagógusközösségünk emberi magatartásával és magas szintű szakmai tudás közvetítésével hatna a diákifjúságra.

4.2. Csoportok, amelyekhez speciális célokat rendelünk

- Az induló évfolyamok tanulóival megismertetjük az iskola követelményrendszerét, segítjük őket a helyes tanulási módszerek kialakításában, a beilleszkedésben.
- A nyolc évfolyamos képzésben résztvevőknél figyelmet fordítunk az életkoruknak megfelelő bánásmódra és nevelésre, fokozatos terhelésükre.
- Az emelt szintű osztályokban (matematika, idegen nyelv) és csoportokban (idegen nyelvi és fakultációs) az adott szakterületet elmélyültebben ismertetjük meg, felkészítjük tanulóinkat az adott tantárgyukhoz kötődő hivatások szakmai igényeire és követelményeire. Egyúttal célunk az egyoldalúságra való hajlam visszaszorítása, és minden irányban érdeklődő, nyitott intelligens személyiségek kialakítása.
- A kiemelkedően tehetséges fiataloknak igyekszünk biztosítani a lehető legmagasabb szintű képzés anyagi és szellemi feltételeit, elősegítjük versenyztetésüket, egyénileg foglalkozunk velük.
- A gyengébb előmenetelű diákok felzárkóztatására fokozott gondot fordítunk, folyamatos szaktárgyi korrepetálást biztosítunk, hogy esélyük legyen a továbbtanulásra.
- A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése érdekében törekszünk további külső anyagi forrásokat bevonni. Jobban odafigyelünk az egyetemi, főiskolai felvételre való felkészítésükre.

5. Helyi tanterv, óraterv, tankönyvválasztás

5.1. Tanítandó tantárgyak az egyes évfolyamokon

Valamennyi osztályban kötelező jelleggel tanítunk tantárgyakat, ezen kívül az emelt szintű képzést biztosító osztályokban az osztály jellegét adó tantárgyat kiemelt óraszámokban. Az emelt szintű osztályokban (matematika, idegen nyelv), valamint az AJTP-osztályokban - az egyes évfolyamokon - két idegen nyelvet oktatunk kezdő vagy haladó szinten a tanulói igényekhez alkalmazkodva az alábbi nyelvek közül: angol, német, francia, latin és orosz nyelv.

A nyolc évfolyamos osztályainkban –a nyelvi-kulturális sokszínűség jelentőségét szem előtt tartva - második idegen nyelvből /a tanulói igényekhez alkalmazkodva/ három idegen nyelvi csoportot kívánunk indítani.

Az felmenő rendszerben bevezetett új kerettanterv szerinti tantárgyakat és a hozzájuk tartozó óraszámokat a *3. számú melléklet*, a kifutó tantervek óraszámait az *4. számú melléklet* tartalmazza.

5.2. A tankönyvek kiválasztásának elvei

Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei: a tankönyv, illetve segédlet megfelelő példák, szemléltetések segítségével

- tartalmazza a tantervi anyagot,
- feleljen meg a tantervi elvárásoknak,
- segítségével könnyen elsajátíthatóak a tanulók a tantervi követelményeket,
- alkalmazkodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi képességeihez,
- segítse a tanulók tehetségének fejlődését, kibontakoztatását,
- tanulóink jól használhassák az otthoni tanulásban,
- nyelvezete könnyen érthető, világos, szabatos legyen,
- szemléltető képei, ábrái és példái alkalmazkodjanak a mai kor követelményeihez,
- a tantervi tananyag elsajátítása során folyamatos legyen használata, alkalmazása és kihasználtsága,
- beszerzésük hosszabb távon legyen biztosítható.

a kiválasztás módjai:

- a tankönyv kipróbálása egy-egy osztályban önként vállalkozó pedagógus révén,
- más iskolák tapasztalatainak megszerzése,
- országosan elismert szakmai vélemények beszerzése,
- az adott osztály specialitásának figyelembevétele,
- a tanulók érdeklődési területeinek, az osztály, csoport összetételének figyelembevétele,
- a mai modern technikai eszközök használata kapcsolható legyen a választott tankönyvhöz, segédlethez.

A gimnáziumban a tankönyv, tanulmányi segédlet, taneszköz kiválasztása a fenti elvek és módok figyelembevételével történik: a szaktanár javaslatot tesz a munkaközösségnek a választásáról, a munkaközösségi ülésen a javaslatot véleményezik, és a munkaközösség-vezető beterjeszti az iskola vezetőségének.

Osztálytípusonként és az azonos módon, szinten szervezett csoportok (fakultáció, nyelvi csoport) esetén az egyes tantárgyak oktatásánál lehetőleg ne legyenek más tankönyvcsaládhoz tartozó tankönyvek. A tankönyv ezen a módon való kiválasztása után az iskola vezetőségének döntése szinte minden esetben az engedélyezés.

A gimnáziumban az aktuálisan használt tankönyvek jegyzékét az iskola honlapján tesszük közzé. A törvények szerint használható tankönyvek jegyzéke megtekinthető a www.tankonyv.kir.hu/ honlapon.

5.3. Óraterv

Az óratervek kialakításának általános elvei:

- A NAT által javasolt arányok ésszerű keretek közötti megtartása.
- A gimnázium oktatási struktúrájának és hagyományainak figyelembe vétele. (emelt szintű képzés, fakultációs rendszer, a nyelv és az informatika-oktatás kiemelt szerepe stb.)
- A szabadon választható órák egy részét beépítettük a kötelező órakeretbe.
- Véleményünk szerint a tanuló szabadon választja gimnáziumunkat és ezzel együtt az adott képzési formákat. Ez a törvény szellemével azonos.
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város oktatási koncepciója megfogalmazza, hogy iskolánkban emelt szintű képzést kell folytatni matematikából és idegen nyelvekből. Ezek a képzési formák természetesen az adott tárgyakból több órát igényelnek a hagyományos képzésnél.
- A gimnázium minden képzési típusánál csoportbontásban tanítjuk valamennyi évfolyamon az idegen nyelveket, az informatikát és a fakultációkat.
  - Az emelt szintű érettségire történő felkészítés esetén a csoportok létszámának nincs alsó határa, az egyéb csoportoknál 8 fő.

A fentiekén kívül csoportbontásban tanítjuk:

- a nyolc évfolyamos képzésnél az 5-8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom, a matematika, a dráma és tánc valamint a gyakorlat és életvitel tantárgyakat.
- Az emelt szintű matematika osztálynál a matematikát valamennyi évfolyamon.
- A nyelvi előkészítő és az AJTP gazdagító évfolyamán a magyar nyelv és irodalom és a matematika tantárgyat, amennyiben az osztály létszáma meghaladja a 26 főt.

5.4. Helyi tantervek

5.4.1. Nyolc évfolyamos gimnáziumban

Gimnáziumunk 1993-ban felvette a kapcsolatot a budapesti Radnóti Miklós Gyakorló Gimnáziummal az indítandó nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés segítése miatt. A két intézmény által kötött megállapodás alapján a Zrínyi Miklós Gimnázium a Radnóti Miklós Gyakorló Gimnáziumban folyó programot adaptálta, ezáltal az ott folyó oktató-nevelő munka követő iskolájává vált. Átvette a már több éve kipróbált tanterveket, tanmeneteket és az óratervet.

A 2001/2002-es tanévtől felmenő rendszerben áttértünk a kerettantervi rendeletnek megfelelő tantervekre. Az áttérés a 2004/2005-ös tanévtől 5-8. évfolyamon teljessé vált. Az új kerettantervvel (csökkentett óraszám) a 2003/2004-es tanévtől dolgozunk szintén felmenő rendszerben. Az új Nemzeti Alaptanterv szerinti tantervek a 2013/2014-es tanévtől kerülnek bevezetésre az 5. évfolyamtól.

5.4.2. Öt évfolyamos gimnáziumban

A 2001/2002-es tanévtől felmenő rendszerben áttértünk a kerettantervi rendeletnek megfelelő tantervekre. Az áttérés a 2004/2005-ös tanévtől 9-12. évfolyamon teljessé vált. Az új Nemzeti Alaptanterv szerinti tantervek a 2013/2014-es tanévtől kerülnek bevezetésre a 9./NY és a 9. évfolyamtól.

Az Arany János Tehetséggondozó Programban a 9. évfolyamtól az önismeret foglalkozások a kollégium programjának keretében lesznek. A tanulásmódszertan ismeretanyaga az idegen nyelv (9-12.évfolyam), az informatika (9-10.évfolyam) vagy a matematika (11-12. évfolyam) tantárgy tanításához kerül át.

Az egyes osztályokban tanított tantárgyakat és a hozzájuk tartozó óraszámokat a 3. és 4. sz. melléklet tartalmazza.

5.4.3. A tanulókkal történő közvetlen foglalkozások órakerete

A gimnázium tanítási szerkezetének megvalósításához a heti óraszükségletet a 5. számú mellékletben látható táblázat tartalmazza. Ez a táblázat a 2013/14-es tanévben meglévő osztályszerkezetet mutatja. Jól látható, hogy a köznevelési törvény által biztosított órakeret a gimnázium oktatási szerkezetének biztosításához elegendő.

Az AJTP-s osztályok nem folyamatos működése miatt folyamatosan változik. Amennyiben a program nem tud folyamatosan működni (nem lesz 3 osztálynál több), akkor a felhasznált órakeret lényegében nem változik. A magasabb évfolyamok fakultációs igénye miatt a változás maximum 10 óra a vizsgált tanévhez képest.

Az 6. számú tartalmazza a tervezett osztálytípusokat a jelenlegi épülettulajdonságok mellett a következő 8 évben.

5.4.4. A tanulókkal történő közvetlen foglalkozásokon felüli tevékenységek

Tanulmányi kirándulások:

Osztályaink az érettségi szünet hetében 1-3 napos osztálykiránduláson vesznek részt, melynek a tanulókra eső költségeit a szülők állják. A kísérőtanárok (osztályonként 2 fő) költségeit az érvényes jogszabályoknak megfelelően az intézményt terhelik.

1 osztály minden évben Marosvásárhelyre utazik az Unirea Líceummal fennálló cserekapcsolat részeként egy hetes programra, majd fogadja a vendéglátókat.

Tanulmányi és sportversenyek

A tanulmányi sport és kulturális versenyeken résztvevő tanulóink utazási és részvételi költsége minden évben jelentős kiadás. A tanulók tanári kísérettel vesznek részt a versenyek döntőin.

5.4.5 A Zrínyi Miklós Gimnázium által szervezett tanulmányi verseny

1993-óta minden év őszen megrendezzük az Izsák Imre Gyula természettudományi versenyt, amelyen a Dunántúl és Budapest neves gimnáziumainak 2-2 tanulója vesz részt és 3 tárgyból (matematika, fizika és informatika) mérik össze tudásukat. A feladatkitűzők és egyben a szakértői zsűri elnökei az ELTE tanárai: dr. Bérces György (fizika), dr. Hortobágyi István (matematika) és dr. Zsakó László (informatika)

Az informatikai verseny győztese részt vehet a IOI (Nemzetközi Informatika Diákolimpia) válogatóversenyén.

5.5. Felkészítés a kétszintű érettségire

5.5.1. Középszintű érettségi

A gimnázium a kötelező érettségi tárgyakon felül a következő tárgyakból készíti fel tanulóit a középszintű érettségi vizsgára:

Fizika, kémia, biológia, földrajz, informatika, testnevelés, ének-zene valamint rajz és műalkotások elemzése.

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei Zrínyi Miklós Gimnázium honlapján (www.zmgzeg.sulinet.hu) megtekinthetők (vizsgaidőszakonként változhat).

5.5.2. Emelt szintű érettségi

A gimnázium a kötelező érettségi tárgyakon felül a következő tárgyakból készíti fel tanulóit az emelt szintű érettségi vizsgára: fizika, kémia, biológia, földrajz, informatika (azon osztályokban, ahol az óraszám ezt megengedi), valamint rajz és műalkotások elemzése. Kis létszámú jelentkezés esetén városi szinten szervezett a felkészítés.

6. Tanórán kívüli tevékenységek

Céljuk:

- adjanak lehetőséget valamennyi tanuló egyéni érdeklődésének kielégítéséhez,
- járuljanak hozzá a műveltségi területek tartalmának bővítéséhez,
- segítsék a tanulók mentális fejlődését,
- járuljanak hozzá a tanulók kulturális, esztétikai értékítéletének helyes irányú fejlődéséhez,
- segítsék a tanulók testi és mentális tevékenységét
- teremtsenek lehetőséget a tanulók sportolási és mozgásigényeinek kielégítéséhez.

A fentiek alapján szervezett foglalkozások két csoportra oszthatók: tantárgyakhoz kapcsolódó és szabadidős tevékenységre. Az előbbieket szervezését elsősorban szaktanárok végzik, az utóbbit az iskola vezetősége, a diákönkormányzat, egyes munkaközösségek és osztályfőnökök szervezik.

6.1. Tantárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek

Az iskolában tanított tantárgyakhoz kapcsolódóan rendszeresen szerveződik tehetséggondozó, versenyfelkészítő szakkör:

- évfolyamonként matematika, fizika, magyar, történelem,
- iskolai szinten kémia, biológia, számítástechnika, földrajz, rajz
- gimnáziumunk általános iskolások részére rendszeresen szervez városi szintű matematika- és fizika-csúcshoz, felvételi előkészítő szakkört a 4., 7. és 8. osztályosok számára matematikából és magyar nyelvből az Oktatás Színvonaláért Alapítvány támogatásával, alkalmanként pedig biológia- és kémia-csúcshoz a Winterl József Jakab Alapítvány támogatásával.

6.2. Szabadidős tevékenységek

6.2.1. Nem tantárgyi szakkörök

Az érdeklődő tanulók részére iskolai bűvár, csillagász és geológia szakkört szervezünk. Tanáraink közül többen rendelkeznek megfelelő képesítéssel e szakkörök vezetéséhez.

6.2.2. Sport

Az iskolai diáksportkör keretén belül fiú és leány kosárlabda-, röplabda, kézilabda-, labdarúgás és atlétika szakosztály működik. Tömegsportórák, iskolai háziversenyek és bajnokságok nyújtanak még jó alkalmat az egészséges életmódot élő, mozogni, sportolni vágyó tanulóknak.

6.2.3. Kulturális tevékenység

Iskolánkban nagy hagyományokkal rendelkező művészeti csoportok működnek, melyek eredményessége jól mérhető a Helikon ünnepségsorozaton való rendszeres szerepléssel, ill. iskolai, városi ünnepeken való gyakori szereplések alkalmával.

Ezek a csoportok iskolai szinten (énekkar, színjátszó csoport) vagy városi együtteshez kapcsolódva (néptánc, klasszikus és modern tánc) szerveződnek.

7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei és az átlépés lehetőségei

7.1. Az intézménybe történő belépés

Az intézménybe történő belépés az iskola ötödik és kilencedik évfolyamában lehetséges. A beiratkozáshoz szükséges feltételek a következők:

7.1.1. Adminisztratív formai feltételek

- az adott évfolyamhoz megfelelő életkor
- az előző iskola által kiállított bizonyítvány
- szülői nyilatkozat, aláírás a jelentkezési lapon

7.1.2. A belépési követelmények felmérése

Figyelembe vesszük:

- a tanulók előző iskolából hozott eredményeit,
- az írásbeli felvételi dolgozat eredményét (valamennyi osztálytípusban központi írásbeli),
- a szóbeli felvételi elbeszélgetés tapasztalatait az ötödik évfolyam és az emelt szintű nyelvi osztály esetén,
- a kiemelkedő képességű tanulók versenyeredményük alapján a felvételi egyes részén maximális vagy plusz pontot kaphatnak.

(A felvételi eljárásról szóló tudnivalókat a 2. számú melléklet)

7.1.3. Fellebbezési lehetőségek

Az adott évfolyamra felvételt nem nyert tanulók a döntés ellen fellebbezést nyújthatnak be a fenntartóhoz. A döntést a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ hozza meg.

7.2. A magasabb évfolyamra lépés feltételrendszere

7.2.1. Általános feltételek

Az elvégzett évfolyamról a következő évfolyamra léphet a tanuló, ha legalább minimális szinten teljesítette az adott évfolyamon tanított tantárgyak tantervi követelményeit, és igazolt, valamint igazolatlan hiányzása nem zárja ki őt az osztályozhatók sorából.

7.3. Átlépési lehetőségek az iskolában

7.3.1. Nyolc évfolyamos gimnáziumból

A nyolc évfolyamos gimnáziumból a sikeresen befejezett 5–7. évfolyam után minden évben átlépési lehetőséget biztosítunk bármely általános iskolába, a 6. évfolyam befejeztével a hat évfolyamos gimnáziumba, a 8. évfolyam befejeztével az öt évfolyamos gimnáziumba. A 9. évfolyamtól kezdődően át lehet menni az öt évfolyamos gimnáziumi képzés megfelelő évfolyamára.

7.3.2. Öt évfolyamos gimnáziumból

Az öt évfolyamos gimnáziumba járó tanulók az egyes évfolyamok eredményes befejezése után – esetleges tantárgyi különbözeti vizsga letételével – más tantervű osztályba léphetnek.

7.3.3. Más iskolából

Más iskolából (gimnázium vagy szakközépiskola nappali tagozata) a megfelelő képességű és tanulmányi eredményű tanulók egy esetleges különbözeti vizsga letételével léphetnek az öt évfolyamos gimnázium megfelelő évfolyamára.

8. Az iskolai ellenőrzés és értékelés követelményei, formái

8.1. A tanulók teljesítményének ellenőrzése és értékelése

A tanulók legfontosabb kötelessége a tanulás. Iskolánk valamennyi tanulójával szemben támasztott követelmény, hogy képességének megfelelően aktívan vegyen részt a tanítási-tanulási folyamatban. Fontos, hogy az iskola a tanulók többsége számára teljesíthető követelményeket határozzon meg. A követelményrendszer vegye figyelembe a NAT-ban megfogalmazott általános és az egyes tantárgyakkal kapcsolatos igényeket, valamint egy osztály tanulóinak tehetségét, szorgalmát, családi hátterét, a tanári munka színvonalát. Így a következőkben felsoroltakat a tanulóktól a saját lehetőségeik optimumának megfelelő mértékben kell megkövetelni.

A tanulók:

- Életkoruknak megfelelően tudjanak önálló ismereteket szerezni és ezeket szóban, írásban, rajzos formában megfogalmazni! Használják biztonsággal a szakkifejezéseket!
- Legyenek képesek ismereteiket, jártasságukat, készségüket és kifejlesztett képességeiket mindennapi életükben alkalmazni, tudják új ismereteiket beépíteni a meglévők rendszerébe!
- Rendelkezzenek azokkal az alapvető jellemző vonásokkal (érdeklődés, türelem, fegyelmezetttség, kitartás, a természeti és emberi értékek megbecsülése, segítőkészség, részvétel a közös munkában stb.), amelyek elősegítik az egyes tantárgyak tanulását!
- Legyenek képesek szóban és írásban, gördülékeny stílusban, magyarosan kifejezni magukat, ismerjék a tantárgyankénti terminus technicust és tudják azt alkalmazni!
- Tudják tudásukat aktivizálni és aktualizálni: kísérjék figyelemmel, építsék be a tananyagba, dolgozzák fel a televízió, a rádió híryanagát, tanulják meg az információszerezés különböző formáit, a szakirodalom könyvtári keresésétől az Internet használatáig!

A pedagógusok számára fontos:

- a követelményrendszer egységes értelmezése,
- a folyamatos ellenőrzés (tanmenetben tervezetten)
- az objektív, ugyanakkor segítő és nevelő hatású értékelés

8.1.1. A tanítási órán

Területe: az egyes tantárgyak tantervi törzsanyagának követelményei.

Az értékelés főbb szempontjai:

A tanulók...

- ismerik-e az anyagokat, jelenségeket, fogalmakat, törvényeket,
- ismerik-e a hasonlóságokat és különbségeket, azok okait,
- képesek-e ismereteik rendezésére, rendszerezésére,
- tudják-e ismereteiket alkalmazni,
- milyen szinten sajátították el a szaknyelvet, a megismerési algoritmusokat,
- miként tudnak önállóan ismereteket szerezni,
- milyen mértékben vált igényükké a permanens önművelés,
- milyen mértékben vált személyiségük jellemzőjévé az egészséges életmód igénye és a környezetért érzett felelősség?

Az értékelés módja:

- tanév közben osztályzatokkal, félévkor és tanév végén érdemjegyekkel
- hagyományos módon, osztályzatokkal 5 fokozatú skálán az ellenőrző könyvben, ill. osztályozónaplóban rögzítve.
- Az értékelés rendszeres legyen: legalább havonta minden tanuló teljesítményét értékelni kell, törekedve a szóbeli számonkérések gyakoriságára!
- Az egyes anyagrészek lezárásaként írásban, témazáró dolgozatok íratásával legyen a számonkérés!
- A szaktanár a tanulók félévi és év végi érdemjegyének megállapításánál a témazáró dolgozatok osztályzatát a szóbeli feleletekre adott osztályzatoknál nagyobb súllyal vegye figyelembe!

Formái: szóbeli,
írásbeli
gyakorlati.

- *Szóbeli ellenőrzés:* A szaktanár a szóbeli ellenőrzés után szóban értékeli a tanulók teljesítményét. A szóbeli feleletek osztályzatait még az órán beírja az osztályozó naplóba és a tanulóval beírattja az ellenőrzőbe.
- *Írásbeli ellenőrzés:* A szaktanár az írásbeli ellenőrzés után 2 héten belül kijavítja a dolgozatokat. A dolgozatjavító órán szóban értékeli az osztály teljesítményét, tájékoztatja a tanulókat a dolgozat értékelésének szempontjairól, a típushibákról (a tárgy jellegének megfelelően.). Egy nap maximum két témazáró dolgozat íratható egy osztályban.
- *Tanórai munka értékelése:* A szaktanár egyes tanulók tanórai munkáját esetenként szóban értékelheti (esetleg részosztályzattal) óra közben vagy óra végén.
- *Félévi és év végi értékelés:* A tanuló félévi és tanév végi tantárgyi érdemjegyéről a tantárgyat tanító pedagógus dönt. Legkésőbb az utolsó tanítási órán beírja a naplóba, és ismerteti a tanulókkal személy szerinti rövid értékeléssel egybekötve.
- *Az otthoni (tanulósobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:* a szaktanár a tanulókat tanóráról tanórára egyenletesen terheli szóbeli és írásbeli házi feladatokkal annak a figyelembevételével, hogy a tanulóknak a feladatok elkészítése tantárgyanként átlagosan napi fél-háromnegyed óránál több időt ne vegyen igénybe.
- *A fakultációs tantárgyak* esetében, ha az alaptanterv egységet képez a fakultációs tantárggyal, a tanuló teljesítményét együttesen kell minősíteni. Külön tanterv esetén külön érdemjegyet kap a tanuló az alap-, illetve a választott fakultációs tanterv követelményeinek teljesítése alapján az adott tantárgyból. Ha a tanuló félévkor vagy év végén elégtelen érdemjegyet kapott a választott orientációs tantárgyából, tanulmányai-ban továbbhaladhat, amennyiben a törzsanyagból legalább elégséges az érdemjegye.
- *A speciális és a fakultációs tantárgyak* követelményeit a mindenkori felvételi és érettségi követelményrendszere szabja meg.

8.1.2. A tanórán kívüli foglalkozásokon

Esetenkénti értékelés: A foglalkozás vezetője az egyes tanulók munkáját, teljesítményét folyamatosan figyelemmel kísérve esetenként szóban értékelheti a foglalkozáson.

Év végi értékelés: A foglalkozás vezetője a tanév utolsó foglalkozásán értékeli a csoport munkáját.

8.1.3. Osztályfőnöki órán

Az osztályfőnök félévenként legalább egyszer (az osztályfőnöki tanmenet szerint) értékeli az osztály tanulmányi munkáját.

8.1.4. Az iskola tanulmányi munkája előtt

- A különböző vetélkedőkön, versenyeken elért eredmények ismertetése az iskola-rádióban és a faliújságon.
- A ballagási ünnepélyen a 12. osztályosok eredményeinek elismerése.
- A tanévnyitó ünnepélyen az éves munka, az érettségi és a felvételi eredmények értékelése, a különböző díjak átadása, az elért teljesítmények elemzése.

8.2. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítése

A nevelőtestület – kiemelten az osztályfőnök – feladata a tanulók képességeinek megfelelő magatartási és szorgalmi követelmények megállapítása, s azok alapján a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése.

A magatartás és szorgalom elbírálására négy fokozatot kell használni: a magatartás esetében a példás (5), a jó (4), a változó (3) és a rossz (2), a szorgalom esetében a példás (5), a jó (4), a változó (3) és a hanyag (2) minősítést.

A magatartás és szorgalom elbírálásának helyi minősítésrendszerét – a tanulói közösség meghallgatása után – a nevelőtestület határozza meg, az alábbiak szerint:

- A magatartási fokozat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, önállóság, a közösség érdekében végzett tevékenység, viselkedés, hangnem).
- A szorgalmi fokozat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a tanulmányi munkához való viszonyt (kötelességtudat, cselekvőkészség, rendszeresség, pontosság).

A magatartás és szorgalom minősítésrendszerét az osztályfőnök a tanév elején ismerteti a tanulókkal, folyamatosan ellenőrzi a tanulók magatartásában és szorgalmában mutatkozó változást; a tapasztalatokról az osztályfőnök szükség esetén tájékoztatja a szülőket.

Félévkor és a tanév végén a tanulók magatartási és szorgalmi minősítését az osztályfőnök az osztálygyűlés és az osztályban tanító tanárok véleményének meghallgatásával állapítja meg. A végleges minősítés tükrözze a közösség véleményét, és mind a közösség, mind az egyén számára nevelő hatású legyen.

Az osztályfőnök az osztálygyűlés és az osztályban tanító tanárok által megbeszélte magatartás és szorgalom minősítéseket az adott félév lezárása előtt 1 héttel a naplóba ceruzával bevezeti.

Félévkor az 5., 9. és 12. évfolyamon, tanév végén valamennyi osztályban az osztályfőnök vezetésével és az igazgató vagy helyettese elnökletével az osztály tanárai tanulónként elbírálják a tanulók magatartását, szorgalmát.

A magatartási és szorgalmi fokozatokat félévkor az ellenőrző könyvbe számokkal, tanév végén az anyakönyv és a bizonyítvány megfelelő rovatába betűkkel kell bejegyezni.

Aki bizonyítványát osztályozó vizsgával szerezte, magatartásból és szorgalomból nem kap minősítést.

8.2.1. A szorgalom minősítése

Példás szorgalmú az a tanuló, aki

- határozott kötelességtudattal önállóan végzi tanulmányi feladatait,
- képességeihez mérten maximális és egyenletes teljesítményt nyújt,
- az órákon aktívan, rendszeresen, pontosan, a tanár munkáját segítve dolgozik,
- a házi feladatokat mindig hiánytalanul elkészíti,
- rendszeresség, pontosság jellemzi munkáját.

Jó szorgalmú az a tanuló, akinek a teljesítménye a tantárgyak legalább többségében

- egyenletes és maximális,
- az órákon aktívan vesz részt,
- a házi feladatokat általában elkészíti.

Változó szorgalmú az a tanuló, akinek a teljesítménye

- nem egyenletes,
- osztályzatai képességeihez mérve gyengébbek,
- egyes tantárgyak tanulását teljesen elhanyagolja,
- (elégségesek, vagy max. 1 db elégtelen osztályzata van)
- az órákon nem mindig vesz részt aktívan,
- a házi feladatokat nem mindig készíti el hiánytalanul.

Hanyag a szorgalma annak a tanulónak, aki

- elhanyagolja tanulmányi munkáját,
- az órákra rendszeresen készületlenül érkezik,
- az órákon nem figyel,
- hanyagságával akadályozza az órai munkát,
- önálló munkavégzése gyenge,
- osztályzatai rosszak (többsége elégséges, ill. legalább két elégtelen osztályzata van).

8.2.2. A magatartás értékelése

Példás a magatartása annak a tanulónak, aki valamennyi tanórán és tanórán kívüli rendezvényen fegyelmezett és

- mindenkivel udvariasan viselkedik,
- tanáraival és a felnőttekkel szemben tisztelettudó,
- megjelenése kulturált, esztétikus,
- a tanórákra pontosan érkezik,
- a közösség hasznos tagja (egyéniségétől függően aktív kezdeményező vagy olyan, akire mindig lehet számítani; az önként vállalt ill. rábízott feladatokat pontosan és hiánytalanul elvégzi).

Legfeljebb *jó* a magatartása annak, akinél a példásnál felsorolt tulajdonságok többsége fennáll, de az alábbiak közül valamely vétséget elköveti:

- előfordul, hogy tanítási órán rendetlenkedik,
- felnőttekkel, társaival nem megfelelő hangnemben beszél,
- előfordul, hogy csal (puskázik),
- megjelenése, öltözködése kívánnivalókat hagy maga után,
- igazolatlanul késik,
- igazolatlanul hiányzik (1–2 óra),
- osztályfőnöki büntetése van.

Legfeljebb *változó* annak a tanulónak a magatartása, akinél az előző pontban felsoroltak közül több fennáll, illetve az alább felsoroltakból legalább egy teljesül:

- magatartásával zavarja a tanítási órákat,
- felnőttekkel, társaival szemben durva
- rendszeresen csal (puskázik),
- több alkalommal igazolatlanul hiányzik,
- a házirendet súlyosan megsérti,
- igazgatói büntetése van.

Rossz a magatartása annak a tanulónak, akinek

- viselkedése, tevékenysége az iskolai közösségre romboló hatású, ill. a társadalomra nézve káros,
- tanáraival, a felnőttekkel szemtelenül viselkedik,
- a rábízott feladatokat nem végzi el.

9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Iskolánkban az ifjúságvédelmi feladatokat az igazgató által kinevezett ifjúságvédelmi felelős látja el, aki a feladatát a Köznevelési Törvény és a gyermekek védelméről kiadott 1997. évi XXI. törvény és a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről valamint az érvényben lévő hatályos jogszabályok paragrafusainak és ajánlásainak megfelelően végzi.

Feladata az iskola mindenkori osztályfőnökeivel közösen az iskolában tanuló diákok mentálhigiéniai problémáinak a felderítése, azok megoldásában segítségnyújtás és a diákok mentálhigiéniai felvilágosításának megszervezése az életkori sajátosságok figyelembevételével.

9.1. A diákok körében előforduló fő problémák a következők lehetnek

- *Családi gondok, problémák:* megoldatlan élethelyzetek (veszekedés, válás, italozás stb.), a család létfenntartását célzó munkaidő meghosszabbodása (a gyereknevelésre kevés idő marad!), behatárolatlan, ellenőrizhetetlen szabadidő, késő esti csavargás, az életkornak nem megfelelő szórakozóhelyek látogatása, (Különösen figyelemmel kell kísérni a 10–14 éves korosztályt, de természetesen nem feledkezhetünk meg a nagyobbakról sem.), szélsőséges nevelési formák (túlzott szigor vagy kényeztetés), rossz példakép (a szülő alkoholista, esetleg gyógyszerfüggő stb.).
- *Rossz baráti környezet:* A gyermekek, fiatalok számára modellként szolgál, életükben nagy szerepet játszik az azonos életkorúak csoportja (Ha a modell nem megfelelő akkor a gyerekek veszélyes helyzet(ek) bekerülhetnek, ezért fontos baráti körüknek ismerete és ellenőrzése.).
- *Iskolai gondok, problémák:* Különösen kiemelkedők lehetnek a tanulmányi nehézségek, a túl magas követelmények alulteljesítése, ún. “erőltetett menet” (Kiküszöbölhető szülői, illetve pedagógusi vagy nevelési tanácsadással, esetleg korrekcióval, a tanuló értelmi szintjének megfelelő iskolába való átirányítással.).
- *Drogok (alkohol, cigaretta, kábítószer):* Fontos, hogy a gyermek az otthoni és az iskolai beszélgetések alkalmával megismerje a halálos veszélyt jelentő drogokat, és így kialakuljon magáról a szerről való lemondás, elutasítás képessége. A legtöbbet személyes példamutatásunkkal érhetjük el.

Beiskolázásunk miatt és az iskolában tanulók társadalmi helyzetéből adódóan a nálunk előforduló problémák száma nagyon csekély. A nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés során azonban egy számunkra eddig teljesen új korosztály lép be, a 10–14 éves diákok. Ez számos veszélyhelyzet lehetőségét hordozza magában, amivel eddig nem kellett számolnunk. Ebből egyértelműen az következik, hogy elsődleges célunk a megelőzés, valamint a veszélyforrások felderítése.

9.1.2. Ennek érdekében alakítottuk ki kapcsolatainkat a következő intézményekkel

- Zala Megyei Mentálhigiéniai Iroda
- Zala Megyei Kórház Drogambulancia
- Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Csoportja

- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Kábítószerügyi Egyeztető Munkafóruma – KEF
- Gyermekjóléti Központ Zalaegerszeg
- Tamasz Alapszolgáltatási Intézmény
- Zala Megyei Kórház Pszichiátriai Intézete

Segítségükkel egész évben felvilágosító előadásokat és kiállításokat szervezünk, melyeknek elsődleges színtere az osztályfőnöki óra, ill. a folyosógaléria. Kiscsoportos keretek között a fiatalok megismerkednek mindazokkal a mentálhigiéniai problémákkal, amelyek fenyegetik őket az életben, és az előadók aktív segítségével megpróbálják helyzetelemzéseken keresztül megoldani azokat. Az osztályfőnököknek szakértők segítségével továbbképzéseket, megbeszéléseket tartunk, melyek témáit a mindenkori igényeknek és követelményeknek megfelelően állítjuk össze.

Minden héten egy délután kétórás mentálhigiéniai ügyeletet tartunk szakemberek bevonásával a tanév elején rögzített időpontban.

A mentálhigiéniai ügyelet feladatai:

- A diákok életvezetésének követése, fejlődésének, változásának tudatos támogatása, problémáinak kezelése.
- Az információáramlás biztosítása.
- Igény szerint a diák tanulmányi munkájának és személyiségfejlődésének folyamatos, közös értékelése a diákkal, mellyel az a célunk, hogy a fiatalok megtanulják önmagukat értékelni, saját maguk számára megfogalmazni képességeikhez mért reális elvárásaikat.
- A diákok konkrét, egyedi problémáinak képviselője az iskola tanári kara előtt.
- Támogató szolgálatokkal való kapcsolattartás

9.2. Kapcsolattartás a szülőkkel:

A fogadóórák és a szülői értekezletek a szülőkkel való kapcsolattartás rendszeres formái. Olyan, két-háromhavi rendszerességgel működő találkozások ezek, amelyeken a szülők és a tanárok vehetnek részt, a tanulmányi munkán és előmenetelen túl beszélgethetnek személyes problémáikról, illetve a diákokat érintő bármilyen témáról. A mentálhigiéniai ügyeletünk a szülők előtt is nyitva áll.

Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos legújabb információk megszerzésére használjuk az Internetet is:

- www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma
- <http://www.ndi-int.hu/>
- www.szocetamasz.hu/
- www.zeggyermek.nyuma.hu/

Az itt beszerezhető legfrissebb információk segítségével próbáljuk megoldani a felmerülő újabb problémákat.

A szociális hátrányok leküzdésére az iskolai alapítványaink kínálnak segítséget. A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány minden évben meghirdeti ösztöndíjpályázatát a továbbtanulni vágyó 11. évfolyamos tanulóink számára. A szakkörök és korrepetálások anyagi terheinek egy részét az iskola és az alapítvány veheti le a diákok válláról, egyedi kérelem alapján.

A beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdők bizalommal fordulhatnak az ifjúságvédelmi felelőshöz és az osztályfőnökökhöz. Ha problémáikat helyben nem tudjuk orvosolni, akkor a városban működő segítő szervezetekhez (MARS Iroda, Pszichiátriai Tanácsadó, Mentálhigiéniai Programiroda) irányítjuk őket. Iskolánkban propagáljuk a városban induló személyiségfejlesztő tréningeket, tanfolyamokat is.

A tanulási nehézségekkel küzdők – számuk iskolánkban elenyésző – a részükre indított speciális korrepetálásokon vehetnek részt.

10. Az iskolai diákönkormányzat

Neve: Zrínyi Miklós Diákszövetség

Az intézmény diákságának érdekképviselői érdekvédelmi szervezete. Jelenlegi formájában 1989 óta működik elfogadott működési szabályzat alapján. Tagjai az iskola diákjai alanyi jogon.

Feladata:

- kezdeményezi és szervezi a diákok véleménynyilvánítását az arra hivatott fórumokon,
- szervezi a diákok kulturális- és sportprogramjait,
- ápolja az iskola hagyományait,

10.1. Az érdekvédelem szervei és működési mechanizmusa

- *Diákparlament:* a diákság legfelsőbb döntéshozó szerve. Évente legalább egy alkalommal kell összehívni, egyéb alkalmakkor a választmány, ill. a tagok legalább 10 %-ának kérelmére.
- *Választmány:* két közgyűlés között tevékenykedik. Tagjai a gimnázium osztályonkénti képviselői (osztálytitkárok). Szükség szerint, de havonta legalább 1 alkalommal ülésezik.
- *Elnök, alelnök:* a diákszövetség hivatalos képviselője, a választmány választja saját tagjai közül.
- *Alsóbb szintű szervek:* osztály-diákbizottságok, élükön az osztálytitkárokkal.

A véleménynyilvánítás formáit és fórumait a DÖK SZMSZ-e szabályozza.

10.2. A Zrínyi Miklós Diákszövetség által szervezett iskolai programok

- Zrínyi-túra
- Gólyaavató és gólyabál (október)
- Iskolanap (április)
- Az iskolai ünnepélyeket vállalás alapján egy-egy osztályközösség szervezi.

10.3. Egyéb hagyományos tevékenységi formák:

- iskolarádió
- iskolaújság
- ODK

10.4. További célok:

- a meglévő kereteken belül tartalmasabb, színvonalasabb munka
- csatlakozás a diákjogi kartához
- aktív részvétel a városi diákönkormányzat munkájában, programjaiban
- a diákönkormányzat tagjainak képzése

11. Hagyományaink, ünnepeink, iskolánk sajátos arculata

Évtizedek alatt meghonosodtak olyan rendezvények, amelyeket a helyi közösség, a tanulók és szülők egyaránt igényelnek, számon tartanak és tevékenyen támogatnak. Célunk, hogy megte-remtsük a kulturált szórakozás kereteit, segítsük a tartalmas közösségi együttlétet.

11.1. Tanéveinket számos ünnepség színesíti

- tanévnnyitó és osztályszintű záró ünnepély
- október 6. – megemlékezés az aradi vértanukról
- október 23. – megemlékezés a nemzeti ünnepről
- karácsonyi ünnep
- a magyar kultúra napja
- a magyar tudomány napja
- szalagavató ünnepély és bál
- március 15. – megemlékezés az 1848/49-es forradalomról
- ballagási ünnepség
- Deák Ferenchez, Zrínyi Miklóshoz és Keresztury Dezsőhöz kapcsolódó évfordulók megünneplése

11.2. A 118 éves múlttra visszatekintő iskolánknak vannak az ünnepségeken kívül évről évre visszatérő hagyományos rendezvényei

11.2.1. Kulturális, művészeti rendezvények:

- Borbás György Galéria kiállításai
- művészeti bemutató
- Helikoni szereplés
- közös mozi-látogatás
- gólyaavató, gólyabál
- klubdélutánok
- szülő-diák-tanár találkozók
- költészet napja
- fakultatív színházlátogatás Budapesten az érdeklődő tanulókkal
- színházlátogatás (Zrínyi-bérlet)
- A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány bálja
- nyelvi estek, délutánok
- múzeum-, könyvtár-, levéltár-látogatás
- éneklő osztály verseny
- az 5-8. évfolyamon farsang, anyák napja, osztályszintű karácsonyi rendezvény
- a bejövő osztályok felkeresik a Keresztury-emplékházat
- filharmóniai bérlet előadásai

11.2.2. Sportrendezvények

- Zrínyi-túra
- Ostoros Károly emléktorna
- Lang Mária emléktorna
- labdarugó- és kosárlabda házibajnokság

11.2.3. Az oktató munkát segítő szaktárgyi versenyek, rendezvények

- pályaválasztási napok
- nyílt nap a bejövő osztályokba jelentkezőknek
- tantárgyi versenyek szervezése
- nyári szakmai táborok
- tanulmányi kirándulások

11.2.4. Egyéb

- iskolanap
- a Föld napja
- az elhunyt tanárok sírjának gondozása
- évkönyv szerkesztése (1988 óta évente)
- tánciskola

11.3. Iskolánk és alapítványaink elismerő díjakkal jutalmazzák a kimagasló eredményeket a tanulók és a pedagógusok körében is

11.3.1. A tanulóknak adományozható díjak:

(A feltételek a 6. sz. mellékletben találhatóak)

- Zrínyi-emlékérem
- Keresztury Dezső irodalmi díj
- Keresztury Mária zenei díj
- Suszter Oszkár irodalmi díj
- Dr. Boleratzky Gyula történelmi díj
- Dr. Vida Sándor filozófiai díj
- Izsák Imre Gyula természettudományi alapítvány díja
- Winterl József Jakab természettudományi alapítvány díja
- Tehetségekért díj
- A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány díja
- Dr. Kovács Lajos Ösztöndíj alapítvány díja
- Rozsnyói Sándor sportdíj
- Dr. Buzády Tibor közösségvezetői díj
- A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány ösztöndíja
- A gimnázium nyelvvizsgabajnoka
- Farkas Gyula díj

11.3.2. A pedagógusoknak adományozható elismerések

- Zrínyi-emlékérem
- Móra János-emlékgyűrű
- A Gimnázium Legsikeresebb Tanára

11.4. Hagyományőrző bizottság

1984 óta működő bizottság feladata, hogy a már kialakított hagyományokat megőrizze, javaslatokat, ajánlásokat dolgozzon ki iskolai hagyományok kialakítására. Évente ülésezik. A javaslatokat a diákság véleményezi és sorsukról a tantestület határoz. Javaslatokat tesz a városi önkormányzatnak és a fenntartónak.

12. Az iskola kapcsolatai

12.1. Belső (iskolán belüli) kapcsolatok

Az iskolai hierarchiát, ellenőrzést, számonkérést, értékelést stb. a Szervezeti és működési szabályzat szabályozza. Azokat a személyes, de nem magánjellegű kapcsolatokat soroljuk ide, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlen információcserét, a közös célok elérésére szolgáló együttműködést szolgálják.

12.1.1. Az iskolavezetőség és a tantestület kapcsolata

A kapcsolattartás módja: a napi és rendszeres munkakapcsolaton kívül nevelési értekezletek, tantestületi megbeszélések, faliújság, testületi kirándulás. A KÖTA képviselője havonta egy alkalommal vezetői ülésen vett részt. A 2012/13-as tanévben a szervezet szüneteltette munkáját.

12.1.2. Munkaközösségek közötti kapcsolatok

Fontos, hogy a szakmai munkában a "rokon" munkaközösségek (magyar-történelem, matematika-fizika-informatika, földrajz-történelem, biológia-kémia, rajz-ének) szorosan együttműködjenek a tananyag tartalmát, időbeli beosztását követve. A munkaközösségen belüli megbeszélések után a munkaközösség-vezetők egyeztessék az elképzeléseket.

A testület egészének egységes követelményrendszer és elbírálás szerint kell dolgoznia. Egyeztetni és a megvalósítást ellenőrizni a testületi értekezleteken kell.

12.1.3. A tantestület és a tanulóifjúság kapcsolata

A tanórán kívüli kapcsolatok közül fontosak az iskolai ünnepek, rendezvények, az osztályfőnöki órák, klubfoglalkozások, tanulmányi kirándulások. Az információadás tekintetében jól kihasználható az iskolarádió és a hirdetőtábla is.

12.1.4. A tantestület és a technikai dolgozók kapcsolata

2013. január 1-jétől a tantestület tagjai és a technikai dolgozók külön munkáltató irányítása alá kerültek. A közvetlen kapcsolattartó a két szervezet között a gazdasági munkatárs.

12.2. Helyi kapcsolatok

12.2.1. Kapcsolat a szülőkkel

Az egységes nevelési célok kitűzése és megvalósítása érdekében rendkívül fontos a szülőkkel mint nevelési partnerekkel való folyamatos kapcsolattartás és együttműködés. A jó kapcsolat létrehozása lehetővé teszi a folyamatos tájékoztatást, véleménycserét, tapasztalatszerzést. Ennek igen sokféle lehetősége van.

1. Szülői értekezlet évi két alkalommal (szükség esetén rendkívüli értekezlet is)
Lehetőséget ad az iskola programjának, eredményeinek, terveinek, munkarendjének, követelményeinek közvetítésére szülőkhöz. Jó alkalom az egyes osztályok tanulmányi előmenetelének, magatartásának, szorgalmának, valamint különböző tanulmányi, kulturális ill. sportteljesítményeinek értékelésére.

2. Fogadónap évi két alkalommal

Lehetővé tesszük, hogy a szülők és tanárok megbeszélhessék az egyes tanulók viselkedésével és tanulmányi munkájával kapcsolatos problémákat, illetve annak orvoslása érdekében véleményt cserélhessenek.

3. Értésítések az ellenőrzőben (rendezvények tanulmányi előmenetel, magatartás, egyéb üzenetek, pl. hiányzások, kérések)

4. Alkalmanként konzultáció a szülő vagy a pedagógus kérésére.

5. Szülői munkaközösségek választása (minden év elején az osztály életével kapcsolatos feladatok koordinálása, illetve lebonyolítása érdekében)

6. Az SZM tájékoztatása, tanácskozás az SZM-mel

Célunk az iskola életével kapcsolatos információk közlése, illetve a szülők véleményének kikérése aktuális ügyekben, évi 2 alkalommal az iskolavezetőség segítő együttműködésével.

7. Szülő-tanár-diák találkozók

Céljuk: ismerkedés, közös élményszerzés, beszélgetések, információszerzés.

8. Szalagavató utáni közös ünneplés szülők, diákok, tanárok részvételével, alapítványi bál
Céljuk: azonos az előzővel, erősíti az összetartozás, a közös cél érzését.

9. Művészeti bemutató: a szülőknek képet ad az iskola kulturális életéről.

10. Évnyitó és ballagási ünnepségek

11. Iskolaszék: feladatát, tevékenységét az SZMSZ rögzíti.

12. Osztályfőnöki órák és klubdelutánok: a szülők előadóként vagy beszélgetőtársakként segíthetnek egy-egy témában.

13. Alkalmoszerű találkozások, beszélgetések: a gyerekről, a család életéről, helyzetéről adnak értékes információt.

12.2.2. Kapcsolat más iskolákkal

A város általános iskoláiban gimnáziumunk beiskolázási rendjéről szülői értekezletet tartunk. A nyolc évfolyamos képzéssel kapcsolatban módszertani segítségért fordulunk az általános iskolai kollégákhoz.

A középiskolák közül a Csány László Közgazdasági Szakközépiskolával és a Kölcsey Ferenc Gimnáziummal szorosabb az együttműködés, az előbbivel a közös sportpálya, utóbbival a hasonló képzési formák miatt. A kapcsolatot az intézmény vezetői tartják.

A városban működő felsőoktatási intézményekkel szoros kapcsolatot tartunk. A PTE Zalaegerszegi Képzési Központ diákjai és tanárai alkalmanként felméréseket végeznek iskolánkban, a BGF-GKZ szakmai munkáját matematika-munkaközösségünk tagjai rendszeresen segítik.

12.2.3. Kapcsolat az irányító, szakmai-szolgáltató és felügyeleti szervekkel

Az önkormányzattal és annak bizottságaival az iskola vezetősége áll munkakapcsolatban. A KIK-vel való kapcsolattartás az egyik igazgató helyettes feladata.

A Pedagógiai Intézettel egyrészt vezetői szinten tartjuk a kapcsolatot, másrészt bármely kolléga szakmai segítségért fordulhat a szaktanácsadókhöz.

12.2.4. Kapcsolat a kulturális intézményekkel

Rendszeresen járnak diákjaink a Hevesi Sándor Színház bérletes előadásaira. Alkalmi színházi előadásokat szervezünk, s többször kerül sor személyes találkozásokra a színészekkel iskolánkban.

A Városi hangverseny- és kiállítóterem a helyszíne egyes rendezvényeinknek, munkatársai a lebonyolításukban segítségünkre vannak.

Tanulóink nagy része tagja a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak. A két intézmény kölcsönösen segíti egymást: diákok, tanárok vesznek részt a könyvtár rendezvényein, a könyvtár

pedig szakmai anyagokat bocsát az iskola rendelkezésére. A könyvtár az iskola kérésére helyet biztosít orientációs óráknak.

Sok diákunk tanul a Pálóczi Horváth Ádám Zeneiskolában, elsősorban rajtuk keresztül nyújtunk segítséget egymásnak.

A Keresztury Dezső ÁMK gyakorta ad helyet zenés iskolai rendezvényeinknek, a Szépirodalmi Műhely előadásainak.

A Göcsej Múzeum munkatársai jelentős segítségét nyújtanak a gimnázium különböző témájú kiállításainak szervezéséhez. A múzeum alkalmanként helyet biztosít kiállításainknak és orientációs történelemóráinknak.

A Megyei Levéltár lehetővé teszi a már forgalomban nem lévő anyagok kutatását, az országos versenyekre készülő tanulók felkészülését. A gimnázium történelem-orientációs csoportjai rendhagyó órákat tartanak a levéltárban.

A nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés tantervi anyagához kapcsolódik a Falumúzeum meglátogatása.

12.2.5. Kapcsolat a sportlétesítményekkel, egyesületekkel

A Városi Sportszarnokkal kiépített jó kapcsolatnak köszönhetően nagy létszámú rendezvényeinket itt bonyolíthatjuk le.

Diákjaink egy része különböző városi sportegyesületek tagjaiként versenyszerűen sportol. Az egyesületekkel való jó kapcsolat alapján lehetővé tesszük a diákok versenyeken való részvételét. Egyesületi sportolóink iskolai és diákolimpiai versenyeken kamatoztatják az edzéseken megszerzett képességeiket.

A városi uszodával elsősorban a testnevelésórák tantervi követelményeit segítő úszásoktatás révén tartjuk a kapcsolatot. Segítségükre szükségünk van az érettségi lebonyolításakor is. Rendszeres a kapcsolat a jégcsarnokkal is, főleg a nyolc évfolyamos képzésre járók vesznek részt korcsolyaoktatásban.

12.2.6. Kapcsolat alapítványokkal, azok kuratóriumával

A Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány rendszeres támogatást nyújt az iskola diákjainak, jutalmazza őket, anyagi segítséget ad a tanároknak szakmai továbbképzésekhez. Hozzájárul az iskola tárgyi feltételeinek javításához. Iskolánkban kisebb alapítványok is működnek, ilyen „Az oktatás színvonalának megőrzéséért alapítvány” ill. a „Wintler József Jakab természettudományi díj alapítvány”.

12.2.7. Kapcsolat iskolánk külső támogatóival

Ezekkel az intézményekkel, magánszemélyekkel, cégekkel főleg személyes ismeretség révén a nevelőtestület egyes tagjai tartanak kapcsolatot.

12.2.8. Kapcsolat a városban élő művészekkel, tudósokkal

Több, városunkban élő művész és szaktekintély iskolánk egykori diákja vagy pedagógusa volt. Rendkívül fontos a velük tartott rendszeres kapcsolat. Az általuk szervezett kiállítások, író-olvasótalálkozók, tudományos előadások és rendhagyó órák tartása színesíti iskolai életünket. Véleményükkel nagymértékben hozzájárulnak az iskola arculatának kialakításához. Szakmai sikereikkel követendő példát jelentenek tanulóinknak.

12.2.9. Egyéb kapcsolatok

Az iskolaorvos rendszeres egészségi szűrővizsgálatokat végez, a védőnő pedig egy-egy óra megtartásával – az egészséges életmód, helyes életvitel tárgykörben – rendszeresen segíti nevelési munkánkat.

A drogambulancia munkatársai a speciális témájú osztályfőnöki órák, nevelési értekezletek aktív résztvevői.

A rendőrség bűnmegelőzésben dolgozó munkatársai is rendszeresen tartanak előadásokat. Velük a kapcsolatot az ifjúságvédelmi felelős tartja.

Önként jelentkező osztályközösségek alkalmanként ellátogatnak a szociális otthonba és az egészségügyi gyermekotthonba, műsorral, ajándékkal kedveskednek az ott lakóknak.

A gimnázium szomszédságában levő tűzoltósággal szoros kapcsolatot tartunk. Rendszeresen segítenek iskolai épületünk karbantartásában Tűzvédelmi előadást tartanak dolgozóink részére. Iskolánk sportolási lehetőséget biztosít a tűzoltóság dolgozóinak.

A Zala Volán Rt. autóbusszaival kirándulnak osztályaink külön megállapodás, szerződés alapján, ezért iskolánk a cégtől jelentős szponzori támogatásban részesül.

12.3. Országon belüli kapcsolataink

12.3.1. Batthyány Lajos Gimnázium, Nagykanizsa

A szakmai jellegű találkozások (tapasztalatsere, kölcsönös óralátogatás, konzultáció a nyolc évfolyamos képzéssel kapcsolatban) mellett közös sportrendezvények is szerepelnek a két iskola programjában.

12.3.2. Goethe Intézet, Budapest

Iskolánk a német-munkaközösség révén évek óta szoros szakmai kapcsolatban áll a Goethe Intézettel. Rendszeresen, többnapos továbbképzéseknek adott és ad helyszínt iskolánk, s az intézet könyvadományokkal is támogatja a német nyelv oktatását.

12.3.3. Táncsics Mihály Gimnázium, Kaposvár

A két iskola több éve tartó kapcsolata az egymás rangos sportrendezvényeire való meghívást, az azokon való részvételt foglalja magában.

12.3.4. Szegedi Tudományegyetem, Szeged

Az egyetem oktatói évenként előadásokon tájékoztatják tanulóinkat a továbbtanulási lehetőségekről és a felvételi követelményekről.

12.3.5. Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola (NYME-SEK), Szombathely

1996-ban határozta el a két intézmény vezetősége, hogy kölcsönösen segíti egymást. A Zrínyi-gimnázium tanárai tartják a főiskola által szervezett “nulladik” évfolyamos képzést Zala megyében. A főiskola évente rendszeres tájékoztatást ad a felvétellel, beiskolázással kapcsolatos követelményekről.

12.3.6. Pécsi Tudományegyetem, Pécs

Vizsgáztatásra rendszeresen felkért német szakos tanáraink alakítottak ki szoros kapcsolatot az egyetemmel. A gimnáziumban működő ECL nyelvvizsgahely európai központja a Tudományegyetem.

12.3.7. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

Az egyetem matematika, fizika és számítástudományi tanszékének tanárai évek óta segítenek az iskola hagyományos matematika-fizika-számítástechika komplex versenye szervezésében és lebonyolításában. Évente szakmai előadásokat tartanak tanárok részére, ill. tájékoztatást adnak a továbbtanulni szándékozó diákoknak.

12.3.8. Gimnáziumok Országos Szövetsége

12.4. Külföldi kapcsolataink

12.4.1.

Iskolánk 1997 májusában kezdeményezte a kapcsolatfelvételt Zalaegerszeg romániai testvérvárosa, Marosvásárhely egyik gimnáziumával. 1997 júliusában Marosvásárhelyen, majd 1997 októberében Zalaegerszegen már az ezzel kapcsolatos megbeszélésekre is sor került. Felvettük a kapcsolatot az Unirea Liceummal, ahol fele részben román, fele részben magyar diákok tanulnak. A cserekapcsolat során évente 60-70 fő utazik ki 6-7 napra Erdélybe, illetve érkezik hozzánk. A cél: egymás országának, kultúrájának, nevezetességeinek megismerése. E partneri kapcsolattal szeretnénk hozzájárulni a magyar és a román nemzet közeledéséhez. A diákokat és a tanárokat családoknál szállásoljuk el.

12.4.2.

Detsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz (KMK) az évenként megtartott un. DSD-nyelvvizsga szervezésében és lebonyolításában nyújtanak segítséget.

12.4.3. Egyéb külföldi kapcsolataink

Gimnáziumunk idegen-nyelv szakos tanárai rendszeresen szerveznek szakmai kirándulásokat Franciaországba, Angliába, Ausztriába. A kirándulások célja a nyelvgyakorlás mellett az adott ország nevezetességeinek megismerése.

13. A könyvtár szerepe és feladata az iskolában

Az iskolai könyvtár az iskola működéséhez, pedagógiai programjának megvalósításához, a neveléshez, tanításhoz, tanuláshoz szükséges dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését, a könyvtári rendszer szolgáltatásainak elérését és mindezek használatát, továbbá a könyvtárhasználati ismeretek oktatását biztosító, az intézmény könyvtár-pedagógiai tevékenységét koordináló szervezeti egység. A Zrínyi Miklós Gimnázium több mint 20 000 kötetes könyvtára főfoglalkozású, felsőfokú könyvtárosi és tanári szakképesítéssel rendelkező könyvtáros-tanár irányításával igyekszik a NAT által előírt feladatoknak megfelelni. A szabadpolcos rendszerben elhelyezett könyvtári állomány, a csak helyben használható kézikönyvtár, az egy tanulócsoporthoz elhelyezésére alkalmas könyvtári helyiség megfelelő lehetőséget biztosít a tanórai munkához, a tanórán kívüli felkészüléshez és a kutatómunkához. A könyvtár tudatos és folyamatos állománygyarapítását szolgálta az intézmény költségvetésében e célra tervezett összeg, a helyzet megváltozása még inkább szükségessé teszi a pályázatok írását. A könyvtár korlátozottan nyilvános, használója lehet az intézmény valamennyi dolgozója és a tárgyévbe beiratkozott nappali tagozatos tanulója.

13.1. A könyvtári munka célja és feladatkörei

- A gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok (könyvek, időszaki kiadványok, módszertani kiadványok, tankönyvek, tanulási segédletek, audiovizuális ismerethordozók stb.) gyűjtésével, feldolgozásával, feltárásával, a használók rendelkezésére bocsátásával segíti a tanulók érettségire való felkészítését, a felsőfokú tanulmányok előkészítését, a pedagógusok szakmai felkészülését.
- Az iskolai könyvtár segíti a tanórán szerzett információk, tudásanyag kibővítését és elmélyítését. Megismerteti a tanulókkal a különféle ismeretkörök (tantárgyak) alapvető és legfontosabb ismerethordozóit és azok használatát.
- Az iskolai könyvtár az önálló ismeretszerzés legfontosabb bázisa, ahol a tanulók olyan könyvtárhasználati gyakorlatra tehetnek szert, melynek birtokában képesek lesznek a szervezett iskolarendszerű oktatás befejezése után is a továbbépíthető folyamatos önművelésre.
- Ezek megvalósításához tudatos könyvtár-pedagógiai elképzelés, mindenkor megfelelően felszerelt könyvtár, számítógépes környezet, összehangolt pedagógiai program és igényes tantárgyi integráció szükséges.
- A könyv- és a könyvtárhasználati ismeretek oktatása, a szellemi munka technikájának elsajátítása, az önművelés fejlesztése önálló órakeretben, de tantárgyi integrációban (osztályfőnöki, magyar nyelv és informatika vagy más tantárgyak keretében) is történhet: a szaktanár és könyvtáros közös munkájával.

13.2. A könyvtár szolgáltatásai és munkaterületei

- könyvtári kölcsönzés
- helyben olvasás, tanulási lehetőség biztosítása
- könyvtári órák szervezése
- szaktárgyi órák szervezése könyvtárhasználattal
- könyvtári rendezvények szervezése és lebonyolítása
- könyvtárközi kapcsolatok ápolása

A könyvtár nyitvatartási ideje: napi 6 óra – összesen heti 30 óra. A kölcsönzési és a könyvtárhasználati szabályokat az iskolai könyvtár házirendje tartalmazza.

14. Az iskola gazdálkodása

14.1. A jelenlegi helyzet

A 2011. CXC. sz. köznevelési törvény értelmében az iskola 2013. január 1-jétől önálló gazdálkodást nem folytat, a működtetés illetve a szakmai munka költségeinek tervezése és biztosítása a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet közös feladata.

14.2. Fejlesztés

Az oktatási feltételek folyamatos javítását, fejlesztését a következőkből kívánjuk megteremteni:

- Folyamatosan jelentős pénzüsszegekkel támogatja az iskolát a Zrínyi Miklós Gimnáziumért Alapítvány, melyen keresztül a személyi jövedelem 1 %-a is felajánlható.
- Különböző, az oktatást segítő pályázatok során elnyerhető összegekkel a pályázati célnak megfelelő fejlesztéseket valósítjuk meg.

15. Jövőkép

15.1. Az oktatás struktúrája

A Zrínyi Miklós Gimnázium oktatási struktúrája a teljes szerkezetváltás után a következőképpen alakult. Minden évben a nyolc évfolyamos gimnáziumi osztály mellett két öt évfolyamos osztály (nyelvi előkészítő osztály) indul. (A mellékelt táblázatban dőlt számokkal jelöltük a NAT szerint tanuló osztályok számát.) Az öt évfolyamos osztályok típusa: emelt szintű matematika és emelt szintű nyelvi osztály. Az intézmény befogadóképességének és az igényeknek megfelelően indulnak az Arany János Tehetséggondozó Program osztályai.

A gimnáziumban kiemelt szerepet kap a speciális képzés, valamint az informatika és az idegen nyelvek oktatása.

15.2. Fejlesztési tervek

- A kor követelményeinek megfelelő eszköz és technikai ellátottság elérése.
- A két külső épület funkciójának átalakítása. Az egyikben humán szaktantermek, a másikban az idegen nyelvi képzést kiszolgáló termek elhelyezését tervezzük. Ez utóbbi a jelenleginél sokkal jobb feltételeket biztosíthat az iskolánkban működő ECL nyelvvizsgaközpont működéséhez. Az átalakítások velejárója lehet a két épület tetőterének hasznosítása, amely biztosítaná az Arany János tehetséggondozó Program folyamatos működésének lehetőségét.

16. Az Arany János Tehetséggondozó Program

„Mit csináltál a rád bízott talentumokkal? Nincs más számonkérés, csak gyermekeink tekintetében. Ahány szóra vágó gyermek, a jövőnek megannyi lámpása a meglódult időben.” /Sütő András/

Az Arany János Tehetséggondozó Program a résztvevő intézmények közös önfejlesztő munkájának eredményeire épít. Minden év augusztusában sor kerül a program felülvizsgálatára.

16.1. Bevezetés

Az Országos Arany János Tehetséggondozó Programot a Kormányprogramban megfogalmazott cél hívta életre, amelynek legfontosabb elemei a következők:

„Az emberi erőforrás fejlesztésének a versenyképességre kifejtett gazdasági hatása, valamint a térségi, etnikai, szociális hátrányok leküzdését segítő szerepe döntő fontosságú. Ezért szükséges, hogy az oktatás minőségének javítása, a hasznosítható tudás térnyerésének elősegítése a kormányzati politika legmagasabb szintjén képviseltessék (...) A Kormány oktatáspolitikáját alapvetően befolyásolják az ország európai uniós csatlakozásával, a nemzeti versenyképesség erősítésével kapcsolatos feladatok. (Az új évezred küszöbén)

„A Kormány a közoktatás legfontosabb szerepének a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklését tartja. Elfogadhatatlan, hogy a társadalmi előrejutást ne a tanuló tehetsége, szorgalma, hanem családja anyagi helyzete, szülei foglalkozása vagy éppen lakhelye határozza meg. A Kormány megkülönböztetett figyelmet fordít a hátrányos helyzetű, leszakadó rétegek gyermekeinek tehetséggondozására, illetve felzárkóztatására. „

Az Arany János Tehetséggondozó Program alapvető céljai:

- (1) a tudás tekintélyének visszaállítása
- (2) az esélyteremtés, vagyis a különböző szociális, kulturális, gazdasági háttérrel rendelkező szülők gyermekeinek egyenlő esélyeket biztosító oktatási rendszer, és támogatási rendszer kialakítása,
- (3) tehetséggondozás,
- (4) valamint az oktatás tartalmának korszerűsítése, minőségének fejlesztése.

A kormányprogram alapján az Oktatási Minisztérium kidolgozta az Arany János Tehetséggondozó Programot, hogy esélyt teremtsen a leszakadó térségek felzárkóztatására. Ezen térségek felemelkedésének egyik legfontosabb feltétel a jól képzett, kreatív, lakóhelyéért tenni akaró vidéki értelmiség megerősítése.

16.2. Az „Arany János Tehetséggondozó Program pedagógiai-pszichológiai kiindulási pontja

A XX. század utolsó harmadában egyfelől világszerte sokasodtak a kutatások a tehetség témakörben, másfelől egyre több fejlesztő program indult az iskolákban. Mostanra kialakult egy olyan bázisa az ismereteknek, módszereknek, amelyek biztos alapot jelentenek a magyarországi tehetséggondozó programokhoz.

16.2.1. A tehetség fogalma, összetevői

A tehetséget leíró teóriákból sokféle látott napvilágot, ma legáltalánosabban a Renzulli-féle az elfogadott. Ez a modell négy összetevőjét emeli ki a tehetségnek:

- átlag feletti általános képességek,

- átlagot meghaladó speciális képességek,
- kreativitás,
- feladat iránti elkötelezettség.

Az **átlag feletti képességek** közé tartozik például a magas szintű elvont gondolkodás, fejlett anyanyelvi képességek, jó memória, hatékony információfeldolgozási stratégiák stb. Ezek szerepe természetesen más és más az egyes speciális tehetség-területeken.

A **speciális képességek** adják meg a jellegzetességét a tehetségnek. Ezekből sokféle van, a Gardner-féle csoportosítás általánosan elfogadott. E szerint hétféle speciális képességcsoport különíthető el: nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális-interperszonális, intraperszonális. Ezek a speciális tehetségfejlesztéshez kiindulási alapként szolgálnak.

A **kreativitás** is több elemből épül fel: originalitás, flexibilitás, fluencia, problémaérzékenység stb. Ez az összetevő is meghatározó a tehetség funkcionálásában, hiszen a tehetségre egyebek között éppen az jellemző, hogy problémahelyzetekben új megoldásokat talál, s ez kreatív képességek nélkül elképzelhetetlen.

A **feladat iránti elkötelezettség** olyan személyiség-tényezőket foglal magába, amelyek a magas szintű teljesítményhez az energiát biztosítják: érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás stb. A képességek bármilyen magas szintre is fejlődnek, e háttértényezők fejlettsége nélkül nincs magas szintű teljesítmény.

16.2.2. A tehetség kibontakoztatása

Az előzőekben leírt tehetség-összetevőket nem készen kapjuk születésünk által, ezek hosszas fejlesztő munka eredményei. Soktényezős a tehetség fejlesztésének folyamata, ahhoz, hogy a szunnyadó tehetségből teljesítményképes, kibontakozott tehetség alakuljon ki. Azt a sokak által megfogalmazott tételt is világosan mutatja az előző ábra, hogy az iskolának, a pedagógusnak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakozásában.

16.2.3. Életkor és tehetségfejlesztés

A fejlesztő munkának az egyik kritikus pontja, hogy milyen életkorban kezdjük el a speciális tehetségfejlesztést. Az egyéni fejlesztés már nagyon korai szakaszban megkezdhető, de semmiképpen nem elkülönítendő. Kettős az iskola funkciója: egyrészt a tehetséges gyerekek felderítéséhez kell folyamatosan működő, változatos programokat biztosítani, másrészt a tehetséget speciális szervezeti formákban kell továbbfejlesztetni. A középiskolás kor ad igazán teret a hatékony tehetségfejlesztéshez. Sokféle szervezeti forma alakult ki ehhez az iskolai gyakorlatban: fakultáció, szakkörök. Fontos, hogy a programok ne legyenek túlzóan speciálisak. A tehetség általános képességeihez tartozó elemek fejlesztéséről sem szabad megfeledkezni ekkor sem. Lehetőséget kell biztosítani a tanuló számára, hogy érdeklődésének változásával, új, magas szintű képességének összhangban tudjon változtatni képzési menetrendjén. Rugalmas, sokféle képességterületet átfogó programokra van tehát szükség, a lényeg azonban, hogy a középiskolás korszak végére találjuk meg a gyerek igazi értékeit, s készítsük elő a felsőoktatásban a számára legadekvátabb területen való sikeres tanulmányokra.

16.2.4. Az iskolai tehetségfejlesztés kritikus pontjai

- A tehetség azonosítása, felismerése.
- A programok célkitűzései.
- Szervezeti formák.
- Gazdagítás, dúsítás.
- Tantestületi munkamegosztás, speciális funkciók.
- Együttműködés a családdal.

16.2.5. Néhány alapelv a tehetségek azonosításához

- A már felsorolt Renzulli-féle definíciót ad kapaszkodókat, mind a négy összetevőre figyelni kell.
- A tesztek segítséget nyújthatnak, de önmagukban nem tévedhetetlenek, így nem jelennek egyedüli megoldást.
- A szunnyadó tehetség rejtezik, ezért is nehéz felismerni.
- A képesség és a teljesítmény két különböző dolog, gyakori az alulteljesítő tehetséges tanuló.
- A pedagógus és a gyerek folyamatos együttes tevékenysége ad legtöbb kapaszkodót a tehetség felismeréséhez.
- Minél több forrásból szerzünk a gyerekre vonatkozó információkat gyerek teljesítményéről, képességeiről, annál megbízhatóbb az azonosítás.

16.2.6. Néhány szempont a tehetség felismeréséhez:

- Gyorsan és könnyedén sajátítják el az új ismeretet.
- Korán érnek, teljesítményük életkorukat gyakran meghaladja.
- Nagy szókinccsel rendelkeznek, nyelvi kifejezési formáik gazdagok.
- Gyors felfogásúak, logikusak, intellektuálisan elmélyülnek.
- Sokféle ismeretük van a világról.

16.2.7. Tehetségfejlesztő programok célkitűzései

A képességek fejlesztése mellett döntő fontosságú a személyiség fejlesztése. E két főirányon belül négy általánosan elfogadott alapelv fogalmazható meg. Fontos a programok tervezésekor a következőkre figyelni:

- a tehetséges gyerek erős oldalának fejlesztésére,
- a tehetséges gyerek gyenge oldalának fejlesztése (Csaknem minden tehetséges tanulásnál van ilyen, se ez akadályozhatja az erős oldal kibontakozását, például alacsony önértékelés, hatékony tanulási stratégiák hiánya, stb.)
- megfelelő „légkör” megteremtése (kiegyensúlyozott társas kapcsolatok pedagógusokkal és tanuló társakkal!)

16.2.8. A tehetségfejlesztés szervezeti formái

Napjainkban már gazdag rendszer áll rendelkezésre a szervezeti formák megválasztásához. Ezek mindegyike értékes lehet – természetesen a célkitűzésekkel, a programmal, a tanulók jellemzőivel összhangban kell ezek közül választani. Fontos, hogy a tanórai és a tanórán kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében. Csak felsorolásszerűen a világszerte leggyakrabban alkalmazott keretek:

- tanórai differenciálás különféle formái
- (kiscsoport, nívócsoport, egyénre szabott munka stb.)
- fakultáció
- speciális osztály
- délutáni foglalkozások (szakkörök, blokk. önképzőkör stb.)
- hétvégi programok
- nyári kurzusok
- mentor-program

A programban figyelembe kell venni az iskola és a kollégium közötti munkamegosztást, együttműködési lehetőségek formáit és területeit:

- tartalmi megosztás: amikor bizonyos tevékenységek csak az iskolában vagy csak a kollégiumban zajlanak;
- komplementer megosztás: amikor az adott tevékenység átgondoltan és szervezeten megoszlik a két intézmény között, az egyik helyszínen végzett tevékenység a másikon folytatódik, kiegészül, gyakorlási lehetőség nyílik a gyerekek számára stb.

16.2.9. Gazdagítás, dúsítás

Tartalmi szempontból a legfőbb alapelve a tehetséggondozásnak a gazdagítás. Célja alapvetően az ismeretek és az elsajátítási folyamat kötelező tananyagon túllépő kiszélesítése. A minőségi dúsításra kell a hangsúlyt fektetni a programban.

- Mélységben történő gazdagítás: ennek során több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek a tudásuk és képességeik alkalmazására.
- Tempóban történő gazdagítás: a tehetséges gyerekek ugyanannyi idő alatt társainál többet képesek megtanulni, így gazdagításuk újszerű tartalmak bevonásával is megoldható.
- A tartalmi gazdagítás azt jelenti, hogy a tananyagot a tanulókra érzékenyen kell megszerkeszteni.
- A feldolgozási képességek gazdagítása elsősorban a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.

16.2.10. Tantestületi munkamegosztás, speciális funkciók

A tantestület tagjainak egész sor speciális feladatot kell megvalósítaniuk a kiemelt tehetséggondozásban. Ennek érdekében jól elkülöníthető feladatkörök meghatározására van szükség.

- Programvezető: általános áttekintés, bátorítás, segítség, ellenőrzés, téma napirenden tartása.
- Össziskolai azonosító és ellenőrző programok készítése, órán kívüli tevékenységek koordinálása, mentor-programok irányítása, versenyek szervezése
- Szakmai munkaközösség-vezetők: átfogó programok készítése, tanórai és tanórán kívüli gondozás, folytonosság és előrehaladás, forrásanyagok biztosítása, hatékonyság ellenőrzése.
- Tehetség-tanácsadó szakember (erre képzett pedagógus, vagy pszichológus): problémás helyzetekben – elsősorban egyéni és kiscsoportos formákban – konzultációs keretek között segíti a tehetséggondozó program megvalósulását. Három fő iránya van: tanácsadás a gyerekeknek, közreműködő pedagógusoknak és a szülőknek.
- Az egyes tanárok: közreműködés a programok kidolgozásában, tehetséges tanulók azonosítása, egyéni szükségletek és érdeklődés felderítése, fejlesztése, tanórai és órán kívüli gazdagítás.

16.2.11. Együttműködés a családdal

A tehetséggondozást sem tudja a szülő hatékony közreműködése nélkül megoldani az iskola. A Mönks-modell alapján három környezeti tényező játszik döntő szerepet a gyerek tehetségének kibontakozásában: az iskola, a család és a társak. Fontos tehát a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, információcsere. Az együttműködés főbb tartalmi szempontjai:

- célok tisztázása, egyeztetése, közös álláspont, azonos követelményrendszer kialakítása,

- a fejlődés közös értékelése,
- pedagógus tanácsa, módszertani segítségnyújtása,
- a tanuló megismerése,
- a tehetség, képesség felismerése,
- a gyerek érzelmi támogatása, elfogadás, odafigyelés,
- közös programok szervezése,
- pályaválasztás irányítása.

A családdal való együttműködésnek sokféle szervezeti formáját kell működtetni ahhoz, hogy a kapcsolattartás hatékony legyen: szülői értekezlet, szülők akadémiaja, egyéni konzultáció, családlátogatás, tanácsadás stb. Ezen formák kialakításában a kezdeményező szerepet az iskolának és a kollégiumnak kell felvállalnia, egyben gondoskodni kell a korszerű tehetséggondozás alapismereteinek, módszereinek közvetítéséről.

16.3. Az Arany János tehetséggondozó program működése

A program keretében minden évben megyénként 35 jó képességű tehetséges, a nyolcadik osztályt befejező gyermek nyer felvételt és elhelyezést neves, kiemelkedő eredményekkel rendelkező gimnáziumokban és kollégiumokban. Itt – a négy gimnáziumi évet megelőzően – előkészítő évfolyamon lesz lehetősége a diákoknak az esetleges tudásbeli és kulturális különbségeik leküzdésére, a szükséges tanulási módszerek elsajátítására. A diákok, az Oktatási Minisztérium irányításával, a gimnáziumok és a kollégiumok nevelőtestületei által közösen kidolgozott, a kerettanterven alapuló helyi tanterv alapján készülnek fel az érettségire, valamint az egyetemi, főiskolai felvételre, a továbbtanulásra. A program speciális elemei - tanulásmódszertan, kommunikáció, önismeret - az ötéves képzés során valósulnak meg. A program megvalósítása érdekében a központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít a programban részt vevő gimnáziumok és kollégiumok számára.

Az országos Arany János Tehetséggondozó Program azoknak az 5000 lakosnál kisebb községekben élő, tehetséges, kreatív, tanulásra motivált, jó képességű tanulóknak biztosít esélyt, akiket iskolájuk nevelőtestületének ajánlása alapján a település önkormányzata képviselőtestületi határozatban támogat, és tőlük független okokból nem vehetnének részt magas szintű középfokú oktatásban.

A program diákok elé támasztott célja, hogy legyenek becsvágyóak, akarjanak feljebb törni, többet tudni, többet elérni, mint amennyit környezetük a jelenlegi helyzetük alapján sugall, és ezt a tanuláson keresztül tegyék meg.

16.3.1. Az Arany János Tehetséggondozó Program alapján működő intézmények

Baranya megye

Pécs: Leőwey Gimnázium

Kodály Zoltán úti Középiskolai Kollégium

Békés megye

Mezőberény: Petőfi Sándor Gimnázium és Kollégium

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Miskolc: Földes Ferenc Gimnázium

Teleki Tehetséggondozó Kollégium

Sárospatak: Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium

Csongrád megye

Szeged: Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium

Ortutay Gyula Általános és Középiskolai Kollégium

Győr-Moson-Sopron megye

Győr: Révai Miklós Gimnázium

Kossuth Lajos Ipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Kollégium

Hajdú-Bihar megye

Debrecen: Tóth Árpád Gimnázium

Gulyás Pál Kollégium

Heves megye

Eger: Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Szolnok: Varga Katalin Gimnázium

Szolnoki Városi Középiskolai Kollégium

Nógrád megye

Balassagyarmat: Balassi Bálint Gimnázium

Madách Imre Kollégium

Tolna megye

Bonyhád: Bonyhádi Petőfi Sándor Gimnázium és Kollégium

Veszprém megye

Veszprém: Lovassy László Gimnázium

Veszprémi Városi Középiskolai Kollégium

Pápa: Türr István Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola

Bocsor István Kollégium

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Nyíregyháza: Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium

Bács-Kiskun megye

Kecskemét: Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Kollégium

Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium

Komárom-Esztergom megye

Tata: Eötvös József Gimnázium

József Attila Középfokú Kollégium

Fejér megye

Székesfehérvár: Teleki Blanka Gimnázium

Nemes Nagy Ágnes Középiskolai Leánykollégium

József Attila Középiskolai Kollégium

Somogy megye

Kaposvár: Táncsics Mihály Gimnázium

Gyergyai Albert Kollégium

Zala megye

Zalaegerszeg: Zrínyi Miklós Gimnázium

Városi Középiskolai Kollégium

Vas megye

Kőszeg: Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium

Pest megye

Budapest: Puskás Tivadar Távközlési Technikum
Táncsics Mihály Tehetséggondozó Kollégium

16.3.2. A programban részt vevő intézmények jogi státusza, működési engedélyek

- Pályázati dokumentáció. A gimnáziumok és a kollégiumok közös pedagógiai programmal, a fenntartó támogatásával pályáztak.
- Intézmények fenntartó által módosított alapító okirata
- Miniszteri engedély a gimnáziumi előkészítő évfolyam indítására
- Háromoldalú szerződés (OM-Fenntartó-Intézmények) a programtámogatás igénybevételéhez.
- Az intézmények fenntartó által elfogadott, módosított pedagógiai programja, amelyben az Arany János Tehetséggondozó Program szerepel

A program az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Oktatásért Felelős Államtitkárság programja.

Felelőse: **Dr. Hoffmann Rózsa** oktatásért felelős államtitkár

A program alapfeladata: 5 éves középiskolai tehetséggondozás, kollégiumi ellátással

A Program koordinálásával megbízott intézmény:

Oktatókutató és Fejlesztő Intézet

1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, Pf.: 49.

Tel./Fax: 06-1-235-7200 E-mail: ajp@ofi.hu

A program koordinálásával megbízott személyek: Dr. Szvathné Dr. Szalay Márta az OFI szakmai szolgáltatási főigazgató-helyettese és Fucskóné Spohn Beáta, az OFI Nemzeti Tehetségfejlesztési Központ

Kollégiumi szaktanácsadó: Dr. Simon István

Tanácsadó (tehetség-, programfejlesztés): Dr. Polonkai Mária, Arany János Tehetségsegítő Tanács

16.3.3. Egyéb, a programhoz kapcsolódó jogi személy

Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete

16.4. A program oktatási szerkezete

- Országos beiskolázás, megyei gimnáziumokkal, kollégiumokkal.
- Pályázat alapján a tanulók beiskolázását az Oktatási Minisztérium végzi.
- Speciális tantervű előkészítő osztályok, majd a kerettantervre helyi tanterv.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program intézményi egysége, egy iskola és az együttműködő kollégium(ok) együttese.
- Folyamatos együttműködésben alakul ki a két intézmény a nevelési-oktatási rendszere.
- A jogi szabályozást, a finanszírozást, az intézményekkel és az intézmények fenntartóival együttműködve az Oktatási Minisztérium Közoktatási Helyettes Államtitkársága koordinálja.

16.4.1. Az intézmények által közösen megfogalmazott alapelvek

Pedagógiai program megvalósításának alapelvei, nevelő-oktató munka célja, hogy a tanulókat az általános emberi értékek figyelembevételével – felkészítsék a jövő évezred modern, értelmiségi létére. Olyan iskolát kívánnak építeni pedagógiai-szellemi értelemben, amely a XXI. század kihívásainak megfelelni tudó, magyar hazáját szerető, széles látókörű fiatalokat bocsát ki falai közül. Olyan európai színvonalú iskolára van szükség, melynek tanulói a benne eltöltött évek alatt magukban szívják a magyar történelem tanításait, a mai és a holnapra ifjúsághoz szóló üzenetét. Pezsgő életű iskolák működtetése a cél, melyben lányok és a fiúk ápolják anyanyelvüket, szeretik és értik nemzeti irodalmukat. Őrzik és továbbviszik nemzetük, lakóhelyük hagyományait, ismerik hazájuk múltját, a történelemben betöltött szerepét, kulturális értékeit. A programban dolgozó tantestületeknek célja, hogy tanulóikat jól felkészítsék az érettségire, és az egyetemi-főiskolai továbbtanulásra. A diákok korszerű általános műveltséget szerezzenek, alakuljon ki bennük az igény a folyamatos önművelésre, képesek legyenek egész életükön át új ismeretek megszerzésére. A program diákjai a szellemi és a fizikai munkát egyaránt becsülik meg, tudjanak hasznosan gazdálkodni.

Humanista iskolát kell kialakítani, a tanulókat arra kell nevelni, hogy tiszteljék egymás gondolkodásmódját, világnézetét. Becsülik meg a munkát és maguk is törekednek becsülettel dolgozni. Az iskolák és kollégiumok általános erkölcsi értéket adjanak diákjaiknak. A tanulók számára harmonikus, kiegyensúlyozott, derűs környezetet kell biztosítani, hogy lehetőségük legyen, önmagukat megismerve, boldog, a társadalom számára teljes értékű emberré válni. Az Arany János Tehetséggondozó Program fő feladatának tekinti a tehetséggondozást, a tehetséges gyermekek adottságainak, képességének sokoldalú és differenciált fejlesztését.

- A program 5 éves fejlesztést, tehetséggondozást biztosít a programban résztvevő tanuló számára a gimnáziumban és a kollégiumban, melynek célja a magas színvonalú felsőoktatásra való előkészítés.
- A programban tanuló diákok a gimnáziumban, egy osztályba járnak az előkészítő évben, valamint 9-10. osztályban. A kollégiumban egy csoportot képeznek.
- Az önismeret, kommunikáció, tanulásmódszertan az öt év folyamán segíti a tanulók személyiségfejlesztését.
- Előkészítő évfolyamon akkreditált képzés folyik a gimnáziumban és a kollégiumban közösen.
- Az öt éves képzés során cél: angol nyelvből „C” típusú középfokú nyelvvizsga letétele, informatikából ECDL bizonyítvány megszerzése, gépjárművezetői engedély megszerzése.
- A tanulók rendszeresen részt vesznek az Országos Arany János Tehetséggondozó Program művészeti és sporttalálkozóin, szaktáborain.

16.4.2. Alapelvek megvalósítását segítő feltételek

- Az iskolák és a kollégiumok együttműködésének folyamatos korszerűsítése. A program diákjait tanító, nevelő tanárok egy nevelőközösséget alkotnak.
- A program országos, az egyes intézmények regionális beiskolázásának fenntartása.
- A tanári karok folyamatos építése, továbbképzése, hogy az Arany János Tehetséggondozó Programban magasan képzett, a tanári pályát hivatásnak választó, tekintő tanáregyenységek tanítsanak, neveljenek az iskolákban és a kollégiumokban.
- Kapcsolatrendszer folyamatos bővítése, erősítése a régió iskoláival, fenntartókkal és a programban résztvevőknek egymással.
- Országos szakmai munkaközösségek kialakítása.
- A program hírnevének, rangjának megalapozása, hagyományainak kialakítása, ápolása, méltó megjelenítése és képviselése.

16.5. Tanulói jogviszony létrejötte

- Az Arany János Tehetséggondozó Programba pályázati úton nyer felvételt a tanuló, melyről az Oktatási Minisztérium dönt.
- A pályázaton részt vehet 5000 fő alatti településen élő 8. osztályos tehetséges tanuló, akit iskolája nevelőtestülete, önkormányzata támogat, valamint a szülő nyilatkozik arról, hogy az 5 éves oktatást és a kollégiumi ellátást elfogadja és támogatja, s tőle független okok miatt gimnáziumi továbbtanulása nem biztosított
- A pályázati szakasz egybe esik – miniszteri rendelet alapján – az előfelvételi szakasszal.
- A felvételiről szóló rendelet alapján a felvételi jelentkezési lapot és az adatlapot az általános iskola osztályfőnöke állítja ki, első helyen megjelölve az Arany János Tehetséggondozó Program iskoláját, és továbbítja a megfelelő helyre.
- A tanulót a felvételtől az Oktatási Minisztérium és a program iskolája is értesíti.
- A program tanulóinak jogviszonya a program iskoláival jön létre, amit a tanév rendjéről szóló rendelet szabályoz.

16.5.1. Továbbhaladás a programban tanulók számára

- A 9. előkészítő év befejezését követően a tanuló 9. évfolyamon folytatja tanulmányait.
- 9. előkészítő évet ismételni nem lehet.
- Ha a tanuló valamennyi tantárgyból sikeres osztályozó vizsgát tesz, átugorhat egy évfolyamot, és tanulmányait a következő évfolyamon folytathatja.
- Az érettségi szabályzat szerint a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tehet, amennyiben valamennyi évfolyam tantárgyi követelményeit teljesítette.

16.5.2. Tanulói jogviszony megszüntetése

- A tanulói jogviszony megszüntetéséről a Köznevelési Törvény 74-75. §-a rendelkezik.
- A program tanulói jogviszonyának megszüntetéséről, annak okairól, valamint a megtett intézkedésekről a gimnáziumnak az Oktatási Minisztériumot tájékoztatnia kell.
- A programban tanuló diákok számára az átjárhatóságra ugyanazok az alapelvek vonatkoznak, mint az intézmények többi diákjai és évfolyamai számára.

16.5.3. Az előkészítő év tanulásának megszervezése

- Annak felmérése, hogy ki milyen módszerekkel szokott tanulni, ezt hogyan lehet a kollégiumi rendszerhez igazítani.
- A hatékony tanulási módszerekről, a kollégiumban bevált szokásokról egyéni, csoportos és évfolyamonkénti beszélgetés, illetve előadást illetve képzés tartása.
- Az egyes tárgyaiból a segítők, korrepetálók kijelölése, mind a tanulók, mind a nevelőtanárok közül.
- Folyamatos ellenőrzés a hatékony tanulási szokások kialakítása érdekében.

Mindezekkel folyamatosan, tervszerűen és rendszeresen kell foglalkozni a csoportvezetőnek, az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal karöltve. A felmérések /DE pszichológiai felmérése, OKÉV mérése/ megmutatják a tanulók tudásállapotának elemeit, szociokulturális állapotát, tulajdonságait.

16.5.4. Az előkészítő év kulturális-, művelődési-, szociális hátrányok megszüntetését szolgáló programjai

Ezekre a programokra a kollégiumok foglalkozási terveket készítenek, amelyet EMMI-val egyeztetnek. Ahhoz, hogy a tanulók ezekben a programokban részt tudjanak venni, havonta egy alkalommal a kollégiumban maradnak. A programok színvonalának olyannak kell lennie, hogy a tanulók és családjai azonosulni tudjanak vele. A hátránykompenzációt szolgáló programoknak 5 évre kell vonatkozniuk.

16.5.5. Hagyományok

- Évente egy alkalommal Pécsen megrendezésre kerülő művészeti találkozó.
- Évente egy alkalommal megrendezésre kerülő sporttalálkozó.
- Tömörkény István novellapályázat
- Gólyatábor Zánkán

16.5.6. A program előkészítő évfolyamán és az Arany János-i tantárgyakban a tanulók előrehaladásának ellenőrzése, értékelése

A tanulók órai és tanórán kívüli teljesítményének, tudása értékelésének objektív, sokoldalú és megbízható értékelési rendszere kell legyen. Változatos értékelési formákra van szükség. (szóban és írásban: teszt és esszé formában.) Az értékelés alkalmazkodik a tanulók életkori sajátosságaihoz. Az előkészítő évfolyamon több a szóbeli értékelés, kisebb egységeket, sűrűbben kell értékelni.

A szaktanár értékelésének célja: az egyes tanulói teljesítmények értékelésén túl a diákok személyiségének fejlesztése, bennük az önértékelési képességek kialakítása is, amely a többek között nélkülözhetetlen az önálló tanulásra való képesség és igény kialakításához.

A tanuló teljesítményének értékelése lehet diagnosztizáló, formatív és szummatív, de kitér más tevékenységekre is:

- a tevékenységből lemérhető viselkedésre,
- az együttműködési képességre,
- a tanuló érdeklődésére
- szabálytiszteletére,
- felelősség vállalására,
- kreativitására,
- feladatvégző-képességére,
- eszközhasználatára.

Fontos a fentiek összehangolása, ezeknek a tanítás-tanulás folyamatában történő világos elkülönítése úgy, hogy a tanuló számára is egyértelmű legyen.

Fontos a szóbeli és írásbeli értékelés egyensúlyának megteremtése, helyes arányainak kialakítása – amely tantárgyanként, korosztályonként különböző lehet.

A rendszeres szóbeli számonkérés minden tantárgyban alapkövetelmény.

- A magyar, az idegen nyelv, a matematika, az informatika és a testnevelés tantárgyakat félévkor és év végén érdemjeggyel értékeljük.
- A humán- és természettudományos blokkban tanított ismereteket félévkor és év végén is szövegesen kell értékelni. /megfelelt – jól megfelelt – dícséretes/
- Az Arany János-i blokk foglalkozásait /tanulásmódszertan – kommunikáció, drámapedagógia, önismeret / részt vett bejegyzéssel zárjuk le.
- Az előkészítő évet követő négy évben az értékelés megegyezik az előkészítő év értékelésével.

16.6. Pedagógusok munkájának értékelése

- Az Arany János Tehetséggondozó Program intézményvezetőit, programfelelőseit, országos szakmai munkaközösség vezetőit, osztályfőnökeket, gazdasági vezetőit külön pótlék illeti meg.
- A programban dolgozó pedagógusok többletmunkájának értékelését az intézményvezető a programfelelőssel közösen végzi.

16.6. Pedagógusok továbbképzése

A programban tanító tanárok továbbképzése országos szervezésében biztosított. Az Arany János Tehetséggondozó Programban tanító tanárok számára az alábbi továbbképzéseken való részvételt biztosítani kell:

- Tehetség fejlesztése
- Tanulásmódszertan
- Kommunikáció
- Drámapedagógia
- Személyiségfejlesztés - Önismeret
- Kollégiumi tanártovábbképzés

16.7. Gyermekvédelem

Az Arany János Tehetséggondozó Program kiemelt feladata. A tanulók jelentős százalékát a veszélyeztetettek közé soroljuk. Ez szoros együttműködést kíván a gimnáziumok, a kollégiumok és a családok között. A kistérségi hátrány mellett nagy számban vannak a tanulók között szociális, anyagi, kulturális, műveltségi hátrányt szenvedők, illetve olyanok, akiknél ezek a hátrányok együttesen vannak jelen. A hátrányos helyzet nem mindig jelent veszélyeztetettséget, de gyakran jár együtt a két tényező. Gyermekvédelmi stratégia kidolgozására van szükség a program tanulói számára. Külön figyelmet kell fordítani az intézményekben arra, hogy a nagyvárosba kerülés milyen konfliktushelyzeteket teremthet. Meg kell előzni a tanulók testi vagy lelki károsodását, másrészt a már bekövetkezett károsodásokat orvosolni, megszüntetni kell.

16.8. Minőségbiztosítás

A program minőségbiztosításában külső szakértők is közreműködnek. Az intézményeknek külön figyelmet kell fordítaniuk a minőségbiztosítási szempontból az alábbi elemekre:

- végeredmény elérésének feltételei, a részeredmények megállapítása és az abból adódó következtetések levonása;
- a folyamat ellenőrzése és értékelése, a menet közben problémák diagnózisa és a korrekciók elvégzése;
- az irányítási rendszer minőségbiztosítása: a team-ek, a programfelelős és az igazgatók viszonya, kapcsolatrendszere;
- a résztvevő szakemberek (külső és belső) szakmai felkészültségének folyamatos ellenőrzése és karbantartása;
- a kötelező és választott külső és belső továbbképzések tréningek, tapasztalatcserék rendszere.

17. Környezeti nevelési program

A „2011. évi CXCV. törvény - a nemzeti köznevelésről” és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról rendelkezik arról, hogy az iskola pedagógiai programjában meghatározza a környezeti nevelés alapelveit. Környezeti nevelési programunkat a hatályos környezet-térkép-tervezési, valamint a kapcsolódó törvények, jogszabályok szerint fogalmaztuk meg.

17.1. Helyzetkép

Intézményünk Zalaegerszegen, egy kb. hetvenezres lélekszámú megyei jogú város, megyeszékhely központjának peremén fekszik. Része az egykori városmagnak, több mint száz éves épületével a város helyi védettséget élvező építészeti emlékeinek egyike. Az impozáns épület előtt álló százados hársfák méltóságot sugároznak. Az iskola épület előtt halad el a 76-os főút, így a zaj- és levegőszennyezés jelentős. A főépület nem közvetlenül az utcafronttól nyílik, de két kisebb, „udvari” épületben is folyik tanítás. Itt az előbbieken kívül a folyamatos rezgésekkel is számolni kell. Az iskola a szomszédos Csány László Szakközépiskolával közösen rendelkezik tornapályákkal, amelyeket minden oldalról épületek határolnak, mellettük kisebb zöldterületekkel. Az épület állapota elfogadhatónak mondható, a fűtés és a nyílászárók folyamatos korszerűsítése saját erőből történik. Az intézmény melegítőkonyháját az üzemeltető által megbízott vállalkozó működteti.

17.2. Az iskola környezeti nevelési céljai

A környezeti nevelés általános célkitűzései

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése

Pedagógiai célok

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése

Konkrét célok és feladatok

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, örökbefogadott patak, hulladék, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, helyi védettség stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- a szülőkkal, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése
- az egészségre káros szokások biológiai-élettani-pszichés összetevőinek megismertetése

17.3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

17.3.1. Tanórai keretek

A) Hagyományos tanórai foglalkozások

Minden tantárgy tanításának tantervében a szaktanárok (munkaközösségek) kidolgozzák a környezeti nevelési elemeket, a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket.

A tantárgyak lehetőségei

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit
- növekedjen a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledésük a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül

- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön
- alakuljon ki és fejlődjön felelősségük a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Természetismeret

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- a megismerés komplexitása, egészlegességére törekvés (középpontban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll)
- természettudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása;
- környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése
- ökológiai szemlélet fejlesztése
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése
- magatartás fejlesztése
- értékrend alakítása
- környezettudat fejlesztése
- felelősségérzet fejlesztése
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalomföldrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit
- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igényük
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia és egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet

- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség
- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében
- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
- vegyék észre a zene közösségteremtő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Etika

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni

- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk
- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Tánc és dráma

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.)
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket

Technika és életvitel

A tanulók

- ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit
- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait
- ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat
- ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit
- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás

Informatika (számítástechnika és könyvtárhasználat)

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerzhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai teszteket
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket

- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadterei foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

17.3.2. Tanórán kívüli foglalkozások

Folyamatosan a szelektív hulladékgyűjtési és szárazelem gyűjtési projektet valósítunk meg. Felelős a biológia munkaközösség a szabadidő-szervező tanár közreműködésével.

A tanulmányi kirándulásokon minden évben szerepel a környezeti értékeket, természetvédelmi területet bemutató program.

Az évente megrendezésre kerülő Zrínyi-túrán az útvonal megválasztásakor és a feladatok kitűzésekor mindig kiemelten kezeljük a környezet-termesztvédelem kérdését.

Diákpályázatokon veszünk részt (pl. Élő örökségünk, Helyi érték – helyi tanterv, Földtani örökségünk, Gondolat-ébresztő, Természet Világa diákpályázata).

Környezet- és természetismereti versenyeken, vetélkedőkön indítjuk tanítványainkat (pl. országos: Herman Ottó, Kitaibel Pál, Bugát Pál, Curie.), rajz- és fotópályázatokon veszünk részt. Évente részt vállalunk az Ököváros Zalaegerszeg programsorozat keretében tartott rendezvények szervezésében és lebonyolításában.

A jeles napok megünneplése az iskolarádióban, plakátokon, akciókban, előadásorozatok szervezésével.

Módszerek

Célunk a környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő jelentőségű élmény- és tevékenység-alapú, érzékenyítő, interaktív módszerek minél sokoldalúbb alkalmazása.

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek vagyunk megvalósítani. Ennek érdekében szorgalmazzuk az alábbi módszerek alkalmazását:

- kooperatív tanulási technikák
- játékok
- modellezés
- riportmódszer (kérdőívek)
- projektmódszer
- terepgyakorlati módszerek (egyszerű és célzott megfigyelések, mérések)
- kreatív tevékenység (szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelmi munkák, tisztasági verseny)
- közösségépítés (csoportszervezés egy adott cél elérése érdekében)

17.3.3. Az iskolai környezet

Feladatunk a mindennapi iskolai élet „fizikai” és szellemi környezetének átalakítása a környezeti nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola környezet-barátabbá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ehhez járulhatnak hozzá az alábbiak

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok
- pedagógusok, dolgozók példamutatása, melyhez a munkaköri leírások módosítása is hozzájárulhat
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása
- termék, folyosók és az udvar zöldítése, a tantermek organikus díszítése
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése
- a büfé árukészletének átalakítása
- a menza környezet-barátabb, egészségesebb működtetése
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, iskolaujság, iskolarádió, helyi média)

17.3.4. Kommunikáció

1. Az iskolán belüli kommunikáció szerves része a szemléletformálásnak, ezért rendszeresen kihasználjuk a lehetőségeit, hogy megértessük a részt vevőkkel, hogy az iskolai élet környezetbaráttá alakítása közügy, minden ott élő közös ügye.

2. Az iskolán kívüli kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó (hiteles) személy tájékoztatja a városi televíziót és a napilapot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. Az iskolai évkönyvben megjelenő cikkekkel, diákmunkákkal a lakosok környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskoláról készített ismertető füzetrel a nálunk folyó környezeti nevelőmunka folyamatát bemutatva a lehetőségeket tárjuk mások elé. Kutatásaink tárgyát és eredményeit szórólapok segítségével is bemutathatjuk ismeretterjesztés gyanánt.

Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó)

18. A Zrínyi Miklós Gimnázium egészségnevelési programja:

18.1.1. Az egészségnevelésről általában

Az elmúlt évek népegészségügyi adatai, a WHO nemzetközi, illetve hazánkat érintő vizsgálati, felmérései, valamint a társtárca elemzése alapján az egyre romló lakossági egészségmutatók szükségessé teszik, hogy az iskola kiemelten foglalkozzon az egészségnevelés témájával. E munka keretében sort kell keríteni a helyi pedagógiai programban is a helyi feltételekre, adottságokra épülő egészségnevelési stratégia kidolgozására, megvalósítására.

18.1.2. Mit is értünk az egészségnevelés fogalma alatt?

Az egészségnevelés olyan a közösségi és ezen belül az egyéni magatartás befolyásolására irányuló tevékenység, amelynek célja az életminőség javítása, az egészség megerősítése és a betegségek megelőzése a hiedelmek, beállítódások és a magatartás befolyásolásán keresztül. Az egészségnevelés a célját úgy érheti el, ha az abban segíti a közösségeket, egyéneket, hogy magasabb kontrollal rendelkezzenek saját életük és egészségük felett. Ennek végrehajtásához alapvető szemléletváltásra van szükség, amelyhez segítséget nyújthat az egészségnevelési program.

18.1.3. Az egészségnevelés elméleti háttere

Milyen is legyen az az egészségfejlesztő iskola, amely a tanulók és a tanárok számára egyaránt előrevetíti az egészséges életmód feltételeit?

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

18.1.4. Az egészségfejlesztő iskola ismérvei

- Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést.
- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését; együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék: a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.

18.1.5. Hogyan valósulhat meg a konkrét egészségnevelési program?

1. A „betegség-orientált” egészségnevelési program:

A program egyik részét az úgynevezett „betegség orientált” egészségnevelési program jelenti. A már kialakult betegségek kezelése, rehabilitációja, utókezelése jelenti az egészségnevelési program egyik részét. Ez az elkerülhetetlen és nélkülözhetetlen „program”, mindenképpen szükséges az egészségnevelési kialakításához, azonban a program célja az kell, hogy legyen, hogy arányaiban ne a betegségek kezelésére fordítódjon a több figyelem, ne erre helyeződjön a hangsúly, hanem a prevencióra és az egészséges életmód kialakítására.

2. A kockázati tényezők elkerülését támogató egészségnevelési program:

Ezt az elvet tükrözi a következő egészségnevelési irányvonal; az úgynevezett” kockázati tényezők elkerülését támogató” egészségnevelési program. Másképpen fogalmazva ez tulajdonképpen az „elkerülhető betegségek” elleni küzdelmet jelenti.

A helytelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód miatt kialakuló elhízás, a dohányzás okozta szív és érrendszeri megbetegedések, tüdőbetegségek, az alkohol okozta pszichés és szomatikus problémák, az élvezeti szerek és drogok fogyasztása által létrejött lelki és testi betegségek, valamint a mindennapi stressz okozta problémák a leggyakrabban előforduló tényezők. Ide tartozik még a mindennapi higiéniai nevelés, a rendszeres orvosi ellenőrzés/megelőzési és nem kezelési célzattal/, a testi-lelki tanácsadás /pszichológus/ is.

A program szorosan összefügg az iskolai drogstratégiával, valamint az ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységgel is.

3. Az egészség-orientált egészségnevelési program:

A harmadik lényeges részét az egészségnevelésnek az „egészség orientált” programok alkotják. A program célja javítani az életminőséget, az egészséget s ezzel együtt megelőzni a betegségeket. A program lényege, hogy az egészség fizikai, lelki és szociális dimenzióit egyaránt figyelembe próbálja venni. A hagyományos módszer alapja az információ közvetítése volt a nevelőktől a neveltek felé, vagyis a célcsoport számára. Az új, nem hagyományos megközelítés egy komplex programot jelent, melyek fő jellemzője az, hogy az egészség fizikai lelki és társadalmi oldalát azonos súllyal kezeli. A „tökéletes közérzet programja” amelyet Kenneth Cooper már az 1970-es években megfogalmazott tulajdonképpen a rendszeres testedzés az egészséges táplálkozás és a lelki egyensúly hármasságát jelenti.

18.1.6. Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata
- beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartás
- a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzése
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben

- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,)
- tömegközlekedés használata és az utasbalesetek elkerülésének módjai
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

18.1.7. Az egészségnevelési program megvalósításával összefüggő iskolai feladatok

1. A mindennapos testedzés biztosítása iskolai keretek között:

/testnevelés órák, diáksportköri foglalkozások, tömegsport foglalkozások, házi versenyek, iskolai túrák/. Az iskolai egészségnevelési program része a mindennapi testedzés feladatainak programja is.

2. Az egészséges táplálkozás megvalósítása iskolai keretek között:

TÁPLÁLKOZÁS:

Hazánkban kiemelkedően magas a cardiovascularis és a daganatos betegségek miatti halálozás. Ennek nagyfokú javulását tudjuk elérni a helyes táplálkozással. Egy gyermek étkezése, a fejlődő szervezet igényei miatt, különös gondot követel. Itt a legfontosabbak az elméleti ismeretek, az iskolai étkeztetések milyensége. Az átlagos magyar étkezési szokások miatt magas a túlsúlyos fiatalok aránya, ez azonban ma már vetekszik az alultápláltság problémájával. A súlynövekedés a serdülőkor éveiben fokozódik, erre is gondolni kell. Jó lenne elérni, hogy minden gyermek jusson olyan táplálékhoz, amire szüksége van. Az iskolai egészségfejlesztési tervnek tehát a helyes táplálkozás, mind az ételek mennyiségére, minőségére, valamint az elfogyasztás módjára vonatkozóan is ki kell, hogy terjedjen a figyelme.

Figyelembe veendő szempontok:

- El kell érni, hogy a gyermekek nagy része, de leginkább a veszélyeztetettek az iskolában étkezzenek
- Az étkezést biztosító – akár iskola, akár vállalkozó a kornak megfelelően, szakmailag kifogástalan szempontok alapján- állítsa össze az étlapot.
- Kívánatos lenne dietetikus tanácsadói közreműködés. Javasolni lehet, hogy újításokat vezessenek be. Kezdetben csak választási lehetőségként tálalható lenne a mai modern étkezésnek megfelelő ebéd. Tapasztalatok mutatják, hogy a gyerekek fogékonyak az újra, ha az ízletes, esztétikus formában van tálalva.
- Van mód egyes beteg gyermekek étkeztetésére.
- Szemléletváltás zajlott az elmúlt években az iskolai büfék választékával kapcsolatban. Lehetősége van a gyerekeknek, a modern étkezési szokásoknak megfelelő ételeket venni /Gyümölcs, joghurt, kefir, barnalisztből készült péksütemény.../
- Osztályfőnöki órák keretében dietetikus tartson felvilágosító órákat, esetleg kóstolókkal, mintaétrend bemutatásával. Mindez a szülők és a pedagógusok egészségfejlesztéséhez is elengedhetetlen!

18.2. Az egészségnevelési program iskolai támogatói végrehajtói, felelősei

18.2.1. Személyi felelősök

- intézményvezető
- egészségnevelő
- biológia szakos tanárok
- testnevelők
- iskolaorvos
- védőnő
- iskolapszichológus
- diákönkormányzatot segítő tanár
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- iskolai drogügyi koordinátor
- szabadidő-szervező

18.2.2. A mindennapos testedzés biztosítása iskolai keretek között

Az iskolai egészségnevelési program része a *mindennapi testedzés* feladatainak programja is. A törvénymódosításnak megfelelően iskolánkban bevezetésre kerül a heti 5 testnevelés óra. A délelőtti 3 testnevelési órán felül iskolánkban délutáni tematikus, fakultatív foglalkozásokkal biztosítjuk a „mindennapos testnevelést”. Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- a testnevelési órán és egyéb testmozgási alkalmakkor megtörténik a keringési- és légzőrendszer megfelelő terhelése;
- a testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légzőtorna
- a testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittség mérések testhelyezeteire és az izomerősítések különböző testhelyezeteire
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent az eltérő adottságú tanulóknak is
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgásprogramban;
- a testmozgás-program életmód-sportokat, életminőség-sportokat is megtanít (olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében);
- a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.

A fenti szempontok, együtt és egyformán fontosak és jelentősek.

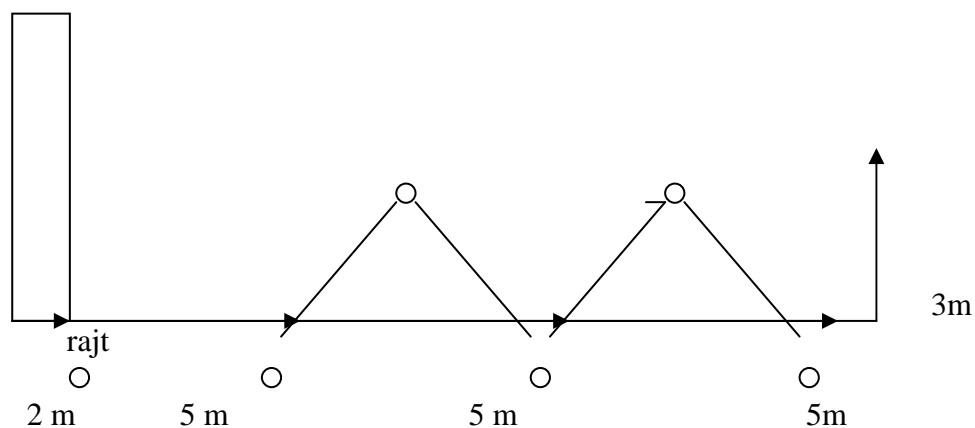
18.2. 3. Az egészségnevelés megvalósítása iskolánkban

- A program első színtere az iskolában a tanórán kívüli tevékenység keretében a tanulókkal való rendszeres kapcsolattartás, nevelő célzatú tanár-diák kapcsolat. Lényeges elem a személyes példamutatás.
- A szakórai tevékenység magában foglalja a biológia, egészségnevelés, testnevelés, valamint az osztályfőnöki órán megtanítandó, átadandó, végrehajtandó feladatokat.
- Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.
- Iskolai védőnői rendszer. /önismereti órák, szexuális felvilágosítás.../
- Iskolapszichológus tevékenysége
- Rendszeres iskolaorvosi ellenőrzés valamint iskolafogászati rendelés.

- A fizikai állapot mérését szolgáló tesztek: A tesztek kiválasztásánál részben a Magyarországon elfogadott úgynevezett „HUNGAROFIT” teszt egyes általunk is hasznosnak tartott elemeit vettük át, másrészt azt vettük figyelembe, hogy diákjaink későbbi mindennapjaihoz nélkülözhetetlen és elengedhetetlenül szükséges állóképességet és erő-állóképességet mérjünk. Ezen vezérelvekként mentén jelöltünk ki egy 8 tesztből álló fizikai felmérést, melyet kellően részletesnek és objektívnak tartunk.

A fizikai állapot méréséhez szükséges tesztek:

1. Cooper teszt /az aerob állóképesség, vitálkapacitás kitartás objektív mérése/
A 12 perces futás alternatívája lehet a könnyített testnevelésben résztvevők számára a kerékpározás, úszás, gyaloglás is.
2. Az úgynevezett „Maglingen” kondicionáló tesztből átvett szökdelés:
Kéztámasz egy 80 cm magas akadályon /pad+zsámoly/, az akadály egyik oldalán állva. Átugrás a másik oldalra páros, összezárt lábbal. Minden átugrás 1 pontot ér./láb törzs és háti-zom együttes erejének mérése/
3. Kötélmászás lábkulcsolással. A tesztet 5-6 osztályban a lábkulcsolás technikájának elsajátításával kezdjük. Ezekben az osztályokban még eltekinthetünk a próba pontozásától; ebben az esetben a próbák során szerezhető összpontszám arányosan csökken A 9. osztálytól nehezíthetjük a próbát fiúknál a függeszkedés felmérésével.
4. Fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás /vállöv és a karizom erejének a mérése/
5. Tömöttlabdadobás hátra /vállöv és a törzsizom együttes erejének a mérése/
6. Hason-fekvésből törzsemelés és leengedés /hátiizom erő-állóképességének mérése/
7. Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés /hasizom erő-állóképességének mérése/.
A „teljes felülés” helyett a „hasprés” helyes végrehajtása rendkívül fontos, tehát a gyakorlat során az ágyéki gerinc a talajon marad a hasizom pedig állandó tónusban van.
8. Szlalom labdavezetés: A faltól 2 méterre húzott indulóvonalról kétkezes mellső átadás kosárlabdával a falra. A visszapattanó labdával a képen látható „W” alakú pályán oda-vissza futás, kosárlabda szabály szerinti labdavezetéssel szlalommal.

Az időmérés a labda eldobásával kezdődik és a célvonalon való áthaladással ér véget. Mérés: tízedmásodperc pontossággal.

A 2,4,6,7 pontok alatt szereplő tesztek mindegyikét 1 percig végeztetjük.

Hogyan értékeljük a fizikai tesztek végrehajtását?

- A próbák során szerezhető összpontszám 223 pont.
- A Cooper-teszt mint az alapállóképességet legjobban mutató tényező arányaiban nagyobb szerepet kap a pontozásnál mint a többi próba. Az itt szerezhető pontok száma maximum 77 pont.
- A többi próbánál mindenhol 21 pont szerezhető, a kötélmászásnál az egyszerűség kedvéért 20 ponttal számolunk
- A 2. számú teszt pontozása megegyezik a 6-os számúéval.

- A 3. teszt, a kötélmászás pontozásánál a kötelet 5 egyenlő részre osztjuk és a láb helyzetétől függően a feljutás magasságát állítjuk arányba az itt megszerezhető 20 ponttal. Például ha a tanuló a 2. jelölésig jut el a mászás során, akkor a pontszáma: $2/5 \cdot 20 = 8$ pont.
- A 8-as számú teszt pontértéktáblázata / másodpercekben/:

5-6. évfolyam, pontok:	2	4	6	8	10	12	14	16	18	21
Lányok:	22.5	22.2	21.9	21.6	21.4	21.1	20.9	20.6	20.3	20.0
Fiúk:	21.00	20.7	20.5	20.3	20.00	19.8	19.6	19.3	19.1	18.9

7-8. évfolyam										
Lányok:	21.5	21.2	20.9	20.6	20.4	20.1	19.9	19.6	19.3	19.00
Fiúk:	20.00	19.7	19.5	19.3	19.00	18.8	18.6	18.3	18.1	17.9

9-10. évfolyam:										
Lányok:	20.5	20.2	19.9	19.6	19.4	19.1	18.9	18.6	18.3	18.00
Fiúk:	19.00	18.7	18.5	18.3	18.00	17.8	17.6	17.3	17.1	16.9

11-12. évfolyam:										
Lányok:	19.5	19.2	18.9	18.6	18.4	18.1	17.9	17.6	17.3	17.00
Fiúk:	18.00	17.7	17.5	17.3	17.00	16.8	16.6	16.3	16.1	15.9

A próbák során megszerzett pontokból az alábbi táblázat alapján minősíthetjük az általános fizikai teherbíró képességet:

<u>IGEN GYENGE</u> 0-50 pont	Gyenge fizikai állapota miatt, a mindennapi tevékenységének maradéktalan elvégzése, legtöbb esetben olyan fizikai-szellemi megterhelést jelent, hogy rendszeresen fáradtnak, kimerültnek érzi magát. Figyelem terjedelmének, tartósságának növeléséhez, közérzetének javításához igen gyakran különféle élénkítő szerek, esetenként gyógyszerek fogyasztására van szükség. Hajlamos a gyakori megbetegedésre. Immunrendszerét a kisebb fertőzések, könnyebb megbetegedések leküzdése is már igen gyakran komoly feladat elé állítják.
<u>GYENGE</u> 51-80 pont	Az egésznapos tevékenységtől még gyakran fárad el annyira, hogy nem tudja kipihenni magát egyik napról a másikra, ezért estére sokszor fáradtnak, levertnek, kimerültnek, rosszkedvűnek érzi magát.
<u>KIFOGÁSOLHATÓ</u> 81-120 pont	A rendszeres mindennapi tevékenységtől ugyan már ritkán fárad el, de a váratlan többletmunka még erősen igénybe veszi.

<u>KÖZEPES</u> 121-150 pont	Elérte azt a szintet, amely elegendő ahhoz, hogy az egészsége stabil maradjon, azaz tartósan kiegyensúlyozottan, jó közérzettel élhessen. Rendszeres heti 2-3 óra testedzéssel a továbbiakban törekedjen arra, hogy a későbbi élete folyamán is egészsége megőrzése érdekében legalább ezt a szintet megtartsa.
<u>JÓ</u> 151-180 pont	Ezt a szintet általában azoknak sikerül elérni, akik valamilyen sportágban alacsonyabb szintű szakosztályban, illetve amatőr szinten rendszeresen edzenek, versenyeznek. Ha valaki arra az elhatározásra jut, hogy élsportoló szeretne lenni, legjobban ha minél előbb hozzákezd az alapvető kondicionális képességeinek magasabb szintre fejlesztéséhez.
<u>KIVÁLÓ</u> 181-200 pont	Aki ezt a szintet eléri, már joggal reménykedhet abban, hogy speciálisan is olyan jól terhelhető fizikailag, hogy akár élsportoló is lehessen.
<u>EXTRA</u> 200 pont felett	Ha valaki ezt a szintet eléri és megtartja, akkor az általános fizikai teherbíró képessége területén elérte azt a szintet, hogy fizikailag kiválóan terhelhető. Az eddigi vizsgálataink szerint ez egyben azt is jelenti, hogy alkalmassá vált szinte valamennyi sportágban, olyan rendszeres, magas szintű sportági specifikus edzés elvégzésére, hogy akár nemzetközi szinten is eredményeket érjen el.

18.3. Ifjúság-egészségügyi jelentés a Zrínyi Miklós Gimnázium tanulóinak egészségi állapotáról (2012/13-as tanév)

Az iskolában megvizsgált 664 tanulónak a következő eltéréseket észleltük:

Mozgásszervi elváltozás:	kiszűrt 309 fő	gondozott: 35 fő
Szemészeti eltérés:	kiszűrt 283 fő	gondozott: 256 fő
Allergiás megbetegedés:	63 fő	
ebből asthmás:	14 fő	
Elhízás:	kiszűrt 83 fő	gondozott: 28 fő
Magas vérnyomás:	15 fő	
ebből gyógyszeres kezelést igényel:	1 fő	

Az évenként elvégzett szűrővizsgálat eredményei alapján látható, hogy a 10 – 18 éves korosztályban leggyakoribb eltérések a mozgásszervi elváltozások: gerincferdülés, hanyagtartás, mellkas deformitás, ízületi problémák. Fontos a gyermekek méreteink igazodó bútorzat. A szemészeti betegségek legnagyobb része fénytörési hiba. (Tanterem megvilágításának jelentősége). A mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás következménye az egyre nagyobb számban jelentkező elhízás, mely sok esetben már ebben az életkorban társul magas vérnyomással, a zsír és cukoranyagcsere zavarával, hormonális eltéréssel és ízületi megterheléssel. Ezek nagyrészt kiküszöbölhetőek a mozgásban gazdag életvitellel, helyes táplálkozással. (Iskolai étkeztetés: menza, büfé választéka). Részben segítséget jelenthet a mindennapos testnevelés felmenő rendszerű bevezetése. Szintén emelkedő tendenciát mutat az allergiás megbetegedések száma. (Osztályterem gyakori szellőztetése, takarítása).

Dr. Lakatos Ibolya
iskolaorvos

19. Drogprevenációs stratégia

19.1.A stratégia szükségessége, alapelvei

A zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium elkötelezett a drogprevenáció kérdésében; rendkívül nagy problémának látjuk a kábítószeres terjedését, ezért fontosnak tartjuk az iskolai megelőző tevékenységet. Stratégiánk kialakításánál a nemzeti és a városi drogstatégiát, valamint a helyi gondokat, lehetőségeket egyaránt figyelembe vettük.

19.1.1. A drogok veszélyt jelentenek az egészségre, közösségre, társadalomra

Megállapíthatjuk, hogy mára a drogok illegális használata és az ezzel összefüggésben fellépő egyéni és társadalmi károk komoly problémává váltak. Folyamatosan emelkedik a kábítószereket kipróbálók, a drogfogyasztók, a drogfüggők, a droghasználattal összefüggésben fertőző betegségeket hordozók száma, de nő a kábítószerekkel kapcsolatos bűncselekmények aránya is (ezek egyrészt a kábítószer hatása alatt elkövetett bűncselekmények, másrészt az ezzel összefüggő bűncselekmények: például a kábítószer, vagy annak árának megszerzésére irányuló cselekmények, illetve maga a kábítószer előállítás és terjesztése. Azt is fontos megemlítenünk, hogy rendőrségi tapasztalatok szerint a kábítószeres bűnözés mellett mindig vannak egyéb bűncselekmények is. A droghasználóknak feltehetően csak egy töredéke keres valamilyen fajta segítséget kábítószerrel összefüggő problémái kezelésére, és szintén csak töredéküket éri el a büntető-igazságszolgáltatás. Az egészségügyben kezelték száma és a növekedés tendenciája is alacsony. Kiépült preventív intézményrendszerrel, valamint megfelelő kezeléssel (korai kezelésbevitel, hatékony utógondozás) a már ma is jelentős társadalmi károk - az amerikai és a nyugat-európai tapasztalatok alapján - nagymértékben csökkenthetők lennének. Az illegitim droghasználat világszerte tapasztalható terjedésének hátterében olyan változások állnak, melyek révén a fiatalok egyre erőteljesebben konfrontálódnak a gyors szociális és technológiai változásokkal, valamint az egyre inkább a versengésre épülő társadalommal. A siker kényszere kifejezett, és az egyéni célok elérése hangsúlyozott. Mindeközben a tradicionális értékek és a családi kötelékek gyengülnek. Azok a szülők pedig, akik szeretnék megóvni gyermekeiket a drogoktól, nem tudják milyen személyiség jegyeket kell erősíteni a gyerekekben a megelőzés érdekében, ezért megnőtt az iskola felelőssége. A fiatalok körében egyre elfogadottabb a tiltott drogok jelenléte és kipróbálása, csökken a fogyasztással kapcsolatos veszélytudat. A fiatalok növekvő mértékben kitettek a populáris ifjúsági kultúra és a tömegkommunikáció hatásainak, melyek olyan üzeneteket is közvetítenek, melyek bizonyos illegitim szerek fogyasztásával kapcsolatban toleránsak. Ezek az üzenetek olyan hamis képet hoznak létre, hogy a rekreációs droghasználat elfogadható és még előnyös is az anyagi javak fogyasztásának öncélú hajszolása és az egyéni szükségletek kielégítése során. A kipróbáló drogfogyasztók kortárs beszámolóit kockázatmentes pozitív élménykeresés mintáját sugallják. A fiatalok egy jelentős kisebbsége személyes függetlenség- és identitáskeresésük részeként kísérletezik illegális drogokkal, azonban ezzel érettségük elérésével felhagynak. Ebben döntő szerepe van annak, milyen probléma-megoldó kapacitásokkal rendelkeznek. A fejletlen probléma-megoldó és feszültségoldó készségekkel bíró egyének sérülékenyebbek a droghasználat kialakulása és fennmaradása szempontjából. A droghasználat a társadalom minden rétegében megjelenik, azonban a társadalmi integrációból kiszoruló fiatalok esetében a droghasználat és annak hátrányos következményeinek valószínűsége nagyobb. További problémát jelent a nem megfelelő pedagógiai problémakezelés (pedagógusok értelmezése és információ hiánya), és a média helytelen interpretációja, amely következtében a fiatalok gyakran torz, hiányos információkkal rendelkeznek.

19.1.2. A drogfogyasztás okai

A kábítószerprobléma nem elszigetelt jelenség, összefügg egyéni, közösségi, lelki és szociális problémákkal. A droghasználat kialakulásában genetikai-biológiai faktorok (pl. nemi különbségek), személyiségjellemzők (elsősorban a gyermekkori agresszivitás és más magatartászavarok), valamint pszichoszociális tényezők játszanak szerepet. Utóbbiak egy része hajlamosító, kockázati tényező, másik része pedig a droghasználat kialakulásával szemben védő, protektív tényező. Komplex prevenció csak úgy képzelhető el, ha ismerjük azokat a veszélyeztető és védő tényezőket, hatásokat, kockázati faktorokat, amelyek hatással vannak a prevenció által célzott rétegre. (Természetesen nem áll módunkban az összes kockázati és veszélyeztető tényező kiküszöbölése, és az összes protektív tényező felerősítése, felhasználása, de tanulóink személyiségének komplex kezelése mégis fontossá teszi ezek ismeretét.)

Kockázati tényezők:

a.) Pszichológiai kockázati faktorok:

- a drogozással kapcsolatos elvárások és korábbi tapasztalatok: a drogokkal kapcsolatos pozitív elvárások („jó”, „izgalmas”, „érdekes” lesz) növelik a kipróbálás valószínűségét,
- inger- és kockázatkereső magatartás, amely újabb és újabb formában keresi kiélési lehetőségeit: a droghasználat mint izgalomforrás jelenik meg,
- stresszel való megküzdési készségek hiánya: a probléma-megoldás képtelenségének elfedése drogokkal (pl. nagy lelki- vagy testi traumák),
- szorongás, depresszió, düh („öngyógyítási modell”): a kellemetlen érzelmi állapotok oldása drogokkal (pl. magány).

b.) Pszichoszociális fejlődési visszamaradottság

A koragyermeki gondolati- és érzelmi világ fennmarad a serdülőkorban is. Ennek jellemzői:

- a játék és a munka világának megfelelő szerepek elkülönülésének elmaradása,
- a realitás téves észlelése,
- énközpontú világnézet fennmaradása a gyermekkor után is,
- környezeti követelményekkel történő konfrontáció elkerülése,
- az egyén izolálódása a tágabb szocio-kulturális kontextustól,
- a szabadság (és a szülőkről leválás) illúziója, vagy ennek illuzórikus keresése (pl. valamilyen ifjúsági szubkultúrához csatlakozás).

c.) Családi kockázati tényezők

- szülők alkohol-használata, drogfogyasztása és ezekkel kapcsolatos attitűdjei (pl. megengedő-közömbös attitűd),
- válás, egyszülős családok: a gyerekek könnyebben kikerülnek a család érzelmi-nevelési hatóköréből; ugyanez érvényes a családi érzelmi hiányokra és az érzelmi szegénységre,
- szülői nevelési szokások: elsősorban a következtelen, egyszer szélsőségesen megengedő, máskor szélsőségesen tiltó nevelési stílus vezethet a droghasználat kialakulásához,
- családi erőszak, fizikai és szexuális bántalmazás: különösen veszélyeztetettek az ilyen fiatalok,
- gyermekkori pszichotrauma: a fel nem dolgozott lelki trauma elősegítheti a drogozás kialakulását.

d.) Kortárs hatások

A serdülőkorú droghasználat kialakulásában a *kortársaknak döntő szerepük van*, elsősorban is azokban az esetekben, amikor a szülőkhöz vagy a normatartó társadalomhoz (pl. iskola) fűződő kapcsolatok már korábban meggyengültek. A kortárs hatások közül a következők játszanak fontos szerepet a droghasználat kialakulásában, illetve fennmaradásában:

- a kortárs csoport alkohol- és droghasználata, dohányzása, ezekkel kapcsolatos attitűdje, bizonyos szórakozási formák (diszkó, koncert stb.), ahol ez a magatartás elfogadott,
- a kortársak által tulajdonított identitás („akkor vagy valaki, ha drogozol”),
- a környezet általi negatív megbélyegzésnek, leértékelésnek kerülése a kortárs csoport feleltékelésével,
- a kortársak segítsége a droghasználat elkerülésében, illetve a kortársak hatása, „csoportnyomása” a kialakulásában.

e.) Kulturális hatások

A tágabb *társadalom érték- és normarendszere*, a fiatalok felé közvetített nyílt és rejtett elvárások fontos szerepet játszanak a droghasználat kialakulásában és adott esetben „divatossá” válásában:

- a társadalom viszonya az alkohol-, és a droghasználathoz ill. a dohányzáshoz,
- a reklám és a tömegkommunikáció hatása: a közvetlen alkohol- és dohányreklámok,
- törvényi és jogi szabályozás, valamint a társadalom (a „felnőtt” társadalom) értékrendje: elítéli, elfogadja vagy szemet huny a drogfogyasztás ténye felett,
- milyen perspektívát tud nyújtani a társadalom a fiataloknak, illetve a fiatalok csoportján belül is az alacsony iskolai végzettségű, hátrányos helyzetű, munkanélküli fiataloknak, hogyan kezeli a társadalom ezeket a szociális problémákat, hogyan készíti fel a fiatalokat a társadalmi változásokra és egyenlőtlenségekre.

Emeljük ki ezek közül azokat hatásokat, amelyek az iskolával kapcsolatosak:

- az iskolai beilleszkedési problémák, a rossz tanulmányi eredmény, valamint az iskola reakciója ezekre a problémákra (nincs sikerélmény),
- túlzott eredménycentrikusság, magas szülői elvárások túlhajszolt gyermek
- nincs iskolai drog-koncepció,
- nincs olyan légkör az iskolában, amely kezelni tudná a tanulók deviáns viselkedését, nincs bizalom tanár és diák között, nincs támogató légkör stb. Az ilyen légkör nem nyújt biztonságot, nem ad lehetőséget az önkifejezésre, nem engedi a szabad véleménnyilvánítást,
- a tanárok viszonya a legális drogokhoz (pl. dohányzás a tanuló előtt).

Védő (protektív) tényezők

A protektív faktorok közül a legfontosabb az *önértékelés, a személyes felelősség érzése* és annak a *meggyőződésnek* a megléte, *hogy a fiatal képes akarata, vágyai megvalósítására*. Ezek kialakulásában a következő tényezők állnak az előtérben:

- az egyéni védő tényezők: jól fejlett társadalmi és társas, valamint megfelelő döntéshozó készségek,
- a feladat teljesítése (a fogalom tágabb értelemben az otthon vagy máshol végzett felelős munkavégzést, a társadalmilag elfogadott normák és viselkedési elvárások betartását jelenti),
- a személyes élet fordulópontjainak pozitív felhasználása,
- a lehetőségekhez való hozzáférés (pl. a sikeres vizsga hozzásegít a továbbtanuláshoz, ami a lehetőségek szélesebb tárházát nyitja meg a tanuló előtt),
- biztonság és támogató személyes kapcsolatrendszer,

- kiemelkedő szerepe van a segítséget és érzelmi támaszt nyújtó szülőknek, felnőtt segítőknek,
- fontos szerepe van azoknak a kortárs hatásoknak, melyek gátolják a drogok kipróbálását, és támogatják az iskolai, sportbeli vagy művészi előrehaladást, mint a kortárs csoporton belüli népszerűség és státusz forrásait.

Emeljük ki az iskolai védő tényezőket is

- kellően magas elvárások (sikerélményt biztosítanak),
- van iskolai drogstratégia, a tanárok megfelelő felkészültséggel rendelkeznek a droprobléma kezelésére, és végez is az iskola prevenciós tevékenységet,
- fontos szerep jut az intézményeken belüli segítő kapcsolatoknak (tanár-diák, diák-diák viszony), valamint az iskolához tartozás érzésének,
- bátorítja az egyéni és közösségi kezdeményezéseket,
- megfelelő támogató, bátorító, megértő, együttműködő légkör az iskolában a tanár-diák viszonyban,
- fejleszti a szociális készségeket (pl. együttműködés),
- drogmentes alternatívákat ad,
- az iskola pozitív magatartási és viselkedéskultúrája.

A protektív faktorok *másik csoportja a kockázati tényezők negatív hatását gyengíti*, vagy a negatív hatások összegződéséből kialakuló *negatív láncolatot szakítja meg* (pl. milyen reakciók következnek a serdülőkorú droghasználatra: iskolából való kizárás, börtönbüntetés vagy az iskolai beilleszkedés javítása egyéni foglalkozásokkal. Az utóbbi a negatív láncolatot megszakítja, míg az előbbieket az egyén esetében súlyosbítják a következményeket).

19. 1.3. A prevenció alapjai

A droprobléma kezelésének leghatékonyabb módja a komplex egészségfejlesztés. A drogprevenció, ennek részeként, a drogfogyasztás kialakulásának megelőzését tűzi ki célul.

A korszerű szemlélet a drogprevenciót az egészségfejlesztés komplex kérdéskörében helyezi el. A cél az, hogy a fiatalok mit csináljanak (= egészségesen éljenek), miközben annak tudatosítása is fontos, hogy mit ne csináljanak (= ne drogozzanak!).

Az illegitim drogok fogyasztásának megelőzése egyrészt nem különíthető el a legális drogok (alkohol, nikotin, orvosi javallat nélküli gyógyszerezés) fogyasztásának prevenciójától -, másrészt nem különíthető el az egészség általános és különösen nem az egészség mentális, pszichés hangsúlyú fejlesztésétől.

Mi is a prevenció valójában?

A prevenció felkészítő, alakító folyamat, képessé teszi az egyént arra, hogy felvállalja az élet kihívásait, valamint megerősíti azokat a viszonyokat, beállítódásokat, amelyek az egészséges életmódhoz vezetnek. Az iskolában primer (elsődleges) prevenciót végezhetünk, ez a rizikófaktorok kontrollja segítségével csökkenti a betegség előfordulását. Tulajdonképpen a drogmentesek megóvását jelenti. (A szekunder – másodlagos – prevenció a drogfogyasztók segítése, hogy a lehető legkisebb ártalom érje őket.) Ez természetesen meghaladja az iskola lehetőségeit és kompetenciáját, a szakemberek dolga. Az iskola felelőse viszont, hogy lehetőségeivel segítse a fogyasztókat, hogy eljussanak a másodlagos prevenciót végző szakmai intézményekbe. Az iskola az egészségfejlesztés és drogprevenció szempontjából nincs könnyű helyzetben, hiszen későn kapcsolódik be a személyiség fejlesztésbe, pedig az egészséges életmód elemeit képező attitűdök nagyon korán, kisgyermekkorban beépülnek a személyiségbe. Ahhoz, hogy hatékony prevenciós tevékenységet végezzünk, ismernünk kell azokat a prevenciós irányzatokat, amelyek munkánk elméleti alapvetését jelentik, és megadják a választ arra a kérdésre, hogy hogyan végezzük a prevenciós tevékenységet, és milyen hatékonyságot várhatunk el az egyes módszerektől; ezzel együtt a gátló tényezőket is ismernünk kell.

A legfontosabb prevenciós irányzatok:

a) Információ közlés: a hangsúly a drogokkal kapcsolatos ténybeli információközlésen van, ami jelenti a drogok hatásának negatív következményeit, a droghasználat jellemzőit. Ide sorolhatjuk az elrettentésen, félelem felkeltésen alapuló módszereket is, amikor a drogok veszélyeit dramatizáltan mutatjuk be. A prevenciós módszer ismertetője az iskolában többnyire a pedagógus. A megközelítés abból az előfeltevésből indul ki, hogy az emberek racionális úton, a megfelelő információk birtokában hozzák a döntéseiket: ha a drogokkal kapcsolatban negatív információkat hallanak, nem fognak drogozni. A hatásvizsgálatokból kiderült, hogy a módszer nem igazán hatékony: ha növekszik is a fiatalok tudása a drogok veszélyeiről, az a használatától nem fogja őket feltétlenül távol tartani. A veszélyek eltűlése pedig a közlő hitelességét és megbízhatóságát kérdőjelezi meg, továbbá a serdülőkorú fiatalok egy részére jellemző kockázatkeresés miatt akár a droghasználat iránti kíváncsiságot is fokozza, ezért nagyon fontos az őszinteség. A módszer hitelességének fokozására szakembereket igyekeznek bevonni: a gyógyításban dolgozókat, rendőröket és volt drogosokat.

b) Érzelmi nevelés: a megközelítés abból a feltevésből indul ki, hogy a droghasználat előidézésében a személyiség és a szociális készségek fejlődésének (illetve e fejlődés hiányosságainak) döntő szerepe van. A hangsúly tehát nem elsősorban a tudás növelésén van, hanem a személyiség érzelmi nevelésén, a döntéshozás, a megfelelő kommunikációs stratégiák elsajátításán, érdekérvényesítő képesség megtanulásán van. Ezek fő színtere a csoport; tehát a módszert csoportfoglalkozások keretében alkalmazzák, ahol az érzelmi biztonságot a csoport biztosítja. A hatásvizsgálatok alapján ez sem kellően hatékony módszer, továbbá, sokszor speciálisan képzett szakembereket és hosszú időt igényel a módszer kivitelezése.

c) Társas hatás modell: háttérét az a feltevés adja, hogy a droghasználat tanult viselkedés, melyben a társas hatásoknak, a modell-követésnek jelentős szerepe van - ezért ezeket a tényezőket a megelőzésben is alkalmazni lehet. Két széles körben alkalmazott formája az ún. társas „immunizáció”, amikor a fiatalokat droghasználat ellen szóló üzenetekkel „oltjuk be”, „immunizáljuk”, mielőtt még a drogozást bátorító kortárs vagy (akár rejtett) média üzenetekkel találkozónának. Így amikor ezek a hatások érik őket, már megfelelően tudnak ellenük védekezni. A másik módszer a droghasználat elleni készségek fejlesztése; a módszer tipikus példája a „nemet mondás” kínálási, „csábítási” helyzetekben. A „nemet mondás” is egy összetett társas kommunikáció, mely gyakorlás útján kialakítható, illetve fejleszhető. Ezek a programok viszonylag hatékonyak, rövidebb idő elég a megtanuláshoz, azonban csak egy bizonyos ideig (egy-két-három év) hatnak, majd fokozatosan kioltódnak.

d) Drog alternatívák: a drogok - elsősorban serdülő- és fiatalkorban - reális pszichológiai szükségleteket elégítenek ki - a társadalom számára nem elfogadható módon. A cél e szükségletek kielégítése a társadalmi normák betartásával. A fiatalkorra jellemző kockázatkeresés kielégítését a sportok, akár az extrém sportok, a túrázások, táborozások szolgálhatják, míg a pszichológiai elmélyülésre való igényt a művészeti értékteremtő tevékenységekben, stb. szolgálhatják. Ezek a prevenciós módszerek akkor eredményesek, ha egyénre szabottak.

e) Integrált megközelítés: a társas hatásokat és a személyiségfejlődésben szerepet játszó tényezőket veszi figyelembe a droghasználat kialakulásában - ennél fogva a megelőzésben is ezek befolyásolására, fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Kiemelkedő szerepet tulajdonít a kortárs és a média hatásoknak, illetve az ezeknek való ellenállásnak. Ezt egészíti ki a személyiségfejlődéshez szükséges készségfejlesztéssel: döntéshozással, probléma megoldással, kommunikációs készségekkel, önértékelés növeléssel, stressz-kezeléssel, érdekérvényesítő készségek fejlesztésével. Ez a prevenciós megközelítés már átfedést mutat az egészségfejlesztés komplex modelljével; a drogmentességet csak az egészséges élet ré-

szeként - és nem önálló célként - képzelhetjük el. A szakirodalom szerint ez az integrált megközelítés a leghatékonyabb.

Külön ki kell emelni azokat a kockázati csoportokat és veszélyeztető állapotokat, amelyek esetén fokozott veszélyeztetettségről kell beszélnünk. Ezekben az esetekben az elsődleges prevenció sokszor már nem elégséges. Ilyenkor speciális, lelki-szociális programokra van szükség. Előnyt élveznek a kiscsoportos, speciális, akár egyénre szabott beavatkozások, amikor több intézmény (iskola, gyermekvédelem, egészségügyi és szociális intézmények - természetesen ahol lehet a családok bevonásával) összefogására van szükség.

Ezek a csoportok következők:

- halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek,
- alkoholista szülők gyermekei,
- iskolából távolmaradó, szökött, csavargó, utcán élő gyerekek,
- lelkileg veszélyeztetett gyermekek és serdülők (serdülőkori pszichopatológiai állapotok, problémaviselkedések, hosszantartó gyerekkori kórházi kezelés vagy az otthontól való távollét),
- gyermekvédelmi szakellátásban – gyermekotthonban – élő gyermekek, fiatalok,
- a büntető-igazságszolgáltatás intézményrendszerében tartózkodó, vagy onnan szabadult fiatalok.

Összefoglalásul: esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására.

19.1.4. Helyzetelemzés, állapotfelmérés

Ahhoz, hogy meghatározzuk prevenciók stratégiai céljainkat, feleadtainakt, módszereinket tisztában kell lennünk a kiindulási állapottal, vagyis azzal, hogy milyen súlyú a probléma, hiszen csak így, erre alapozva tehetjük meg a megfelelő lépéseket a megelőzés útján.

Nézzük először az országos felmérések által vázolt tendenciákat:

A gyermek- és fiatalkorúak megoszlása az egészségügyi intézményben megjelent összes drogfogyasztó között 1995-ben 7,1%, 1998-ban 18,2% volt, 1999-ben pedig 18,3%. 1995-höz képest több mint nyolcszorosára növekedett a kezelésre megjelent drogfogyasztó gyermek-, illetve fiatalkorúak száma.

A valamely tiltott vagy legális szert kipróbálók aránya az évtized közepén jellemző arányokat 100%-nak tekintve, az évtized végére több mint 40%-al növekedett. 1999-ben az első és másodéves középiskolások országos reprezentatív mintáján történt felmérés alapján elmondható, hogy a magyarországi első és másodéves középiskolások 28,8%-a fogyasztott már életében legalább egyszer valamilyen visszaélésre alkalmas tiltott és/vagy legális szert.

A hazai kábítószer-helyzet és a drog-szintér az elmúlt években jelentősen differenciálódott, a szerepek (használók, kereskedők, terjesztők) és a fogyasztási szokások, illetve a fogyasztók társadalmi státusza szerint. Jellemző a marihuána-használat, fenyegetően növekszik a veszélyes (többnyire injekciós) heroin-használat, továbbá a diszkó-drogoknak nevezett szerek fogyasztása (LSD, amfetamin-származékok és az Ecstasy), valamint egyre inkább terjed a különböző veszélyes szerek együttes használata. A diszkóba járó fiatalok, elsősorban a techno-acid-house partik látogatói a kábítószer-használat, elsősorban a szintetikus szerek vonatkozásában fokozottan veszélyeztetett csoportot jelentenek.

Egy 1998. év végén középiskolai pedagógusok körében végzett közvéleménykutatás eredményei szerint a tanárok 90 százaléka szerint nőtt a kábítószer-fogyasztás a középiskolás korúak körében, ugyanakkor csak egyharmaduk ismeri el saját iskolájában a kábítószer-probléma növekedését. Szervezett formában csak 47 %-ban kaptak ismereteket drogmegelőzéssel kapcsolatban illetve a drogok felismerésére vonatkozóan. A pedagógusok 72 %-a szerint a drogmegelőzési tevékenység csak kismértékben, 17 %-uk szerint pedig egyáltalán nem hatékony. 84% nyilatkozott úgy, hogy Magyarországon sürgősen szükség van a drogmegelőzési és felvi-

lágosító tevékenységek fokozására. Az adatok és a szakemberek tapasztalatai alapján kirajzoló kép alapján a társadalmi beavatkozás súlypontjává kell tenni az átfogó, a helyi közösségekben működő megelőzést, különös tekintettel az iskolára.

Nézzük most a zalaegerszegi adatokat is:

A drogambulancia 1999-ben reprezentatív felmérést végzett a zalaegerszegi középiskolások droghasználati szokásairól. Eszerint:

- fiatalok 24%-a fogyasztott már kipróbált valamilyen kábítószerrel élete során. Iskolánk azon tanulóinak aránya, akik kipróbáltak már drogokat, megegyezik a városi átlaggal.
- A drogok között az országos tendenciáknak megfelelően a legelterjedtebb a marihuána, majd ezt követi a diszkódrogok (extasy, speed) fogyasztása.
- 1995-höz képest a drogfogyasztás közel másfélszeresére emelkedett.
- A droggal való első találkozás időpontja 14 éves kor alatt 17,2%, 14 éves korban 20,6%, 15 éves korban 29,4%, 16 éves korban, vagy afölött 32,8%.
- A felmérés szerint a drogfogyasztók között nagyobb arányú a csavargó, az este kimaradó fiatal.

19.5. Dropprevenciók céljaink

Természetesen drogstratégiánknak ki kell terjednie minden, az iskolánkban tanuló fiatalra, vagyis át kell fognia az iskola egészét, prevenciók programunkkal el kell érniük minden tanulókat.

1. A droghasználat terjedésének megállítása az alábbi területeken

- csökkenteni a droghasználók számát,
- megállítani a droghasználók számának növekedését,
- csökkenteni a drogokat kipróbálók számát,
- elérni, hogy ne csökkenjen tovább a drogokat kipróbálók átlagéletkora, a tendencia forduljon meg (viselkedésváltozás).

Kiemelten fontos ezek közül iskolánkban a droghasználók száma növekedésének megállítása, hiszen a drogok még mindig elterjedőben vannak. Minden prevenciók tevékenységünkben szem előtt kell tartanunk ezt.

2. A fiatalok számára ne legyen kulturálisan elfogadott a droghasználat (attitűdváltozás)! Ma még sokszor találkozunk azzal a jelenséggel, hogy egyes fiatalok csoportokban inkább a droghasználat számít „normatívnak” és nem a drogmentesség. A fiataloknak tisztában kell lenniük a drogok okozta veszélyekkel és azzal is, hogy a fiataloknak csak egy kis része használ visszatérő módon drogokat, tehát „normatív” viselkedésről semmiképpen nincs szó. A fiatalok viszonyulásától várható a droghasználat megelőzése tekintetében a legnagyobb hatású eredmény. Annak tudatosítása szükséges, hogy a társadalom túlnyomó része nem használ drogokat!

3. Az egészséges, drogmentes életstílus váljon vonzóvá! Fontos, hogy ne pusztán a droghasználat ellen foglaljunk állást, hanem pozitív üzenetet küldjünk a fiataloknak arról, hogyan lehet egészségesen, produktívan élni. Az osztályokban tanító tanárok személyes példájukkal is járuljanak hozzá ehhez minden pedagógiai nevelési helyzetben!

Az iskola egyéb módon is segíti a drogmentes életstílus vonzóvá válását: drogmentes szórakozási lehetőségeket biztosít diákjai számára (pl. disco, sportrendezvények)!

4. Fokozódjék a fiatalok drogokkal és a használat következményeivel kapcsolatos tudása (információnyújtás)! Minden osztály találkozzon dropprevenciók információkkal! Ennek elsődleges és legalkalmasabb színtere az osztályfőnöki óra. Minden évben osztályonként legalább 5 osztályfőnöki órán prevenciók foglalkozásokat tartunk. Természetesen ez sem szűkíthető le csak az osztályfőnöki órákra, a többi tanár is prevenciók szemléletet közvetít óráin és egyéb nevelési helyzetekben.

5. Erősödjön a fiatalok drogokkal kapcsolatos negatív (elutasító) attitűdje (viselkedésváltozás)! Ennek kialakítására és gyakorlására is a legalkalmasabbak a prevenció osztályfőnöki órák.
6. A fiatalok és az iskola egésze váljon érzékenyvé a drogz kérdések hatékony kezelése iránt (érzékenység fokozás), beleértve a tantestületet és a tanulóközösségeket is! Legyen képes az iskola a kábítószer-probléma visszaszorításában való közreműködésben, a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő tanulók segítésére. Ennek érdekében a tantestületi pedagógiai értekezleteken, esetleges továbbképzéseken is szerepet kell kapnia a drogprevenciónak. A drogkoordinátor - amíg nincs az iskolánkban, az ifjúságvédelmi felelős - évente legalább egyszer röviden tájékoztatja a tantestületet munkájáról.
7. Hosszú távú elvi célunk természetesen a drogmentes iskola, de reálisan egyelőre csak a probléma kezelése lehet célunk. A hosszú távú iskolai prevenció, egészségfejlesztés hangsúlyát a készségfejlesztésre kell helyezni. Ez azonban hosszabb folyamat, a hagyományosnak tekinthető, előadás-jellegű tanórák rendszere a készségfejlesztésre csak kevésbé alkalmas. A megfelelő körülmények (képzett tanárok, megfelelő iskolai milió) megteremtése nagyon fontos. Hatékony munka nélkül nehezen képzelhető el, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a tanárok, kortárs segítők és diákok képzésére. Ez azonban csak hosszabb távon képzelhető el.
8. A drogprevenció munka nem korlátozódhat egyetlen tantágyra, egyetlen személyre. El kell érni, hogy az egész iskolai komplex nevelési hatásrendszerbe épüljön be a szersz fogyasztással kapcsolatos pedagógiai álláspont! A tanulók olyan életvezetési stílusát kell kialakítani, amellyel képesek lesznek az antihumánus szenvedélyek tudatos elutasítására! Minden nevelési helyzetben biztosítani kell, hogy a segítségre szorulóknak megkapják a szükséges odafigyelést és törődést!
9. Tudnunk kell azt is, hogy az összehangolt és együttes cselekvések megsokszorozzák hatásukat és eredményességüket! Figyelembe kell vennünk a családok, az iskola és a fiatalok közösségeinek igényeit is! Elő kell mozdítani az együttműködést minden szinten céljaink elérése érdekében!

19.5.2.A célokból adódó feladatok, a végrehajtás színterei, módszerei

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tisztelésére nevel. A pedagógusok segíthetnek, hogy a fiatalok életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozzanak, egészséges életmódot alakítsanak ki. Fontos az iskola integráló hatása: a tanárnak minden eszközt meg kell ragadnia, hogy „közös nevezőre” jusson a diákokkal. Pozitív odafigyeléssel, differenciálással kell értelmezni a devianciát, tanár diák párbeszédet, konszenzust, konstruktív együttműködést kell kialakítani. Megértés, empátia, elfogadás, előítélet- és stigmatizáció mentes légkört kell kialakítani. Lehetőséget kell teremteni az egyenlőségen alapuló véleménynyilvánításra, aktív szerepvállalásra is. Természetesen ismerni kell a tanuló egyéb körülményeit (család, baráti társaság), mert mindezek erősen hatnak. Gyakran az otthoni vagy egyéb hatások semlegesítése a legnehezebb feladat.

Nem könnyű továbbá azoknak a gyerekeknek a véleményét neutralizálni és helyes irányba terelni, akik bővebb ismeretekkel rendelkeznek a kérdéstről, lekicsinylik a veszélyeket, a tanárral ellentétes véleményt fogalmazzák meg. Sajnos ők általában hangadók, sőt néha példaképek a többiek számára. Fontos, hogy időben észleljük a deviancia jeleit (pl. a fiatal kiszorulását korábbi csoportokból, magatartásbeli változások, iskolai teljesítményének csökkenése stb.). Ilyenkor gyakran jutnak el olyan feszültségcsökkentő módszerekhez, amelyek veszélyeztetik személyiségét, pl. ez a drogos karrier kezdete lehet. Ilyen esetben fontos, hogy a devianás magatartású tanuló minél előbb eljusson a megfelelő segítőtárhoz (pl. iskolai pszichológus), segítő intézményhez (pl. gyermekjóléti szolgálat), valamint lehetőségeink szerint mi is segítsük. Ehhez megfelelő jelzőrendszer szükséges és a problémák közös kezelése.

A megfelelő időben történő jelzésekben kulcsszerepe van az osztályfőnököknek. Az osztályfőnök észleli a megfelelő jeleket (ezt közvetíthetik a tanuló osztálytársai is). Ezután forduljon kollégáihoz, valamint az ifjúságvédelmi felelőshöz, iskolai drogkoordinátorhoz! Közös vizsgálják meg az adott esetet, és hozzák meg a döntést a probléma további feltárásáról, esetleges lépésekről! Az iskolai megítélésben meg kell különböztetni a fogyasztó, valamint a kereskedő drogot. Míg a fogyasztó esetén inkább odafordulásra, segítségre, esetleg a segítő intézményekbe való irányításra van szükség, a kereskedőt büntetőeljárás alá kell vonni. A tanárok az iskolai drogproblémákat a pedagógus etika szellemében kezelik.

Fontos: az iskolában dolgozó nem tanár szakemberek (az iskolai pszichológus, iskolaorvos, védőnő, stb) drogprevenációs munkája jobb feltételeinek megteremtése, az együttműködés eredményesebb formáinak kialakítása is. Ennek érdekében az osztályfőnökök tartsanak folyamatos kapcsolatot a szakemberekkel. Célszerű, ha az osztályfőnöki órák tematikájának tervezésekor is konzultálnak velük; évente rendszeresen találkozzanak a szakemberek osztályfőnöki órákon a tanulókkal, tartsanak maguk is bizonyos témakörökben órákat.

Kiemelten fontos: a kortárs támogatók szerepe a korosztály megközelítésében és a hiteles információk eljuttatásában, hiszen a fiatalok jobban elfogadják kortársaik érveit, mint a felnőttekét. Ezért a minden évben megrendezésre kerülő kortárs képzők tréningjére az iskola tanulókat küld. Ezeket a kortárs segítőket be is kell vonni a drogprevenációs iskolai munkába (pl. ők maguk is tartsanak prevenációs órákat, illetve segíthetnek a deviáns magatartású, tehát veszélyeztetett tanulók kiszűrésében).

A végrehajtás színterei:

- tanórák, osztályfőnöki órák tananyagába építve,
- egyéb iskolai programok (szabadidős foglalkozások, szakmai tanácskozások, tréningek, kirándulások stb.),
- diákönkormányzati rendezvények (anti-drog diszkó, vetélkedők stb.),
- kortársképzés (elő kell segíteni, hogy mindig legyenek kortárs képzőink, és lehetőséget kell teremteni, hogy részt is vehessenek a prevenációs munkában),
- Internet (olyan web-lapok népszerűsítése, amelyek drogellenes felfogásúak, valamint a kártékony lapok látogatásának meg nem engedése az iskolában).

A drogprevenációs programok mindegyike lehet saját ötletre épülő, önálló szervezésű program, vagy kész vagy adaptált programokat is fel lehet használni. Minden prevenációs program végrehajtását értékelésnek kell követnie. Az értékelés lehet az alapja az újabb célkitűzéseinknek. Az értékelések során módosíthatjuk eredeti célkitűzéseinket, illetve más hangsúlyokat jelölhetünk meg a továbbiakra nézve. Évente egyszer a tantestület előtt a drogkoordinátor – ifjúságvédelmi felelős - beszámol a végzett munkáról, amelyet a tantestület megvitát, értékkel, illetve kijelölheti az új preferált célokat. A képzésnek ezután felmenő rendszerben el kell érnie minden osztályt.

1. számú melléklet. A dolgozók névsora

	név	szak
1.	Horváth Attila	mat.-fiz.-számt.
2.	Kiss Zsolt	mat.-fiz.-számt.
3.	Kollaricsné Soós Erika	magyar-történelem
4.	Adroviczné Tüske Ágnes	angol
5.	Bajnóczy Zoltán	angol-magyar
6.	Bella-Kálmán Eszter	testnevelés
7.	Benke Barbara	matematika-fizika
8.	Bertók Éva	magyar-latin-német
9.	Beviz Zsófia	német
10.	Bokányi Tiborné	inf.könyv.könyvtár-mat.
11.	Csík Enikő	angol
12.	Dienes Gyula	rajz-vizuális nevelés
13.	dr. Beckné Sallay Anikó	történelem-orosz
14.	Egyedné Krizmanics Ildikó	biológia-kémia
15.	Gombás Szilvia	magyar-francia
16.	Gyimesi Márton	történelem
17.	Gyutainé Kiss Gabriella	ének
18.	Hajduné Szabó Ágnes	magyar-latin-társ.állam
19.	Halász Istvánné	testnevelés
20.	Halász Mária	angol-orosz
21.	Halmi László	kémia-matemat.
22.	Hóbár Hajnalka	német-angol
23.	Ipecsics Csilla	informatika-matem-fizika
24.	Juhász Ildikó	magyar-könyvtár
25.	Juhász Tibor	mat.-fizika-csill.
26.	Karáth Anita	magyar
27.	Karvalits Levente	testnevelés-média
28.	Kocsisné Németh Erika	angol-történ.-orosz
29.	Kovács Tibor	matematika-fizika
30.	Lőrincz István	orosz-német
31.	Marosiné Kohut Gyöngyi	magyar-német
32.	Monok Zoltán	történelem-angol
33.	Németh László	mat.-fiz.-ábr.geo.
34.	Németh Szilvia	angol-német
35.	Néz Károly	mat.-orosz-német
36.	Oláhné Szigyártó Mária	orosz-angol-földrajz
37.	Orbán Edit	matematika-fizika
38.	Pálovics Róbert	matematika-fizika
39.	Pálovicsné Tusnád Katalin	mat.-fiz.-számt.
40.	Péteri Szabolcs	matematika-fizika
41.	Pethő Attila	matemat.- fizika
42.	Rinfel Mónika	német-magyar
43.	Stárics Roland	földrajz-történelem
44.	Szekér Gábor	testnevelés
45.	Szilvás Izabella	angol
46.	Szóke Károly	biológia-kémia
47.	Szúcsné Jóna Ágota	magyar-német
48.	Tölgyesné Kovács Katalin	biológia-kémia
49.	Vesztróczy Judit	angol
50.	Beczókné Molnár Ildikó	adminisztrátor
51.	Czigány Katalin	iskolaitkár
52.	Horváth Tiborné	laboráns
53.	Simon Endre	oktatástechnikus

2. számú melléklet. Felvételi eljárás

GIMNÁZIUMI OSZTÁLYOK				
Belső kód	Osztály megnevezése	Választható nyelv	Egyéb információ (pl. tagozat, emelt szintű oktatás, orientáció...)	Felvehető létszám
01	Nyolc évfolyamos képzés	angol, német	az idegen nyelv szabad választását lehetőség szerint biztosítjuk	28
02	Emelt szintű matematika, nyelvi előkészítő	angol, német, francia, orosz, latin	emelt szintű oktatás matematikából, öt évfolyamos képzés	32
03	Emelt szintű angol, nyelvi előkészítő	angol, német, francia, orosz, latin	emelt szintű oktatás angol nyelvből, öt évfolyamos képzés, angol nyelvből kezdők számára	16
04	Emelt szintű német, nyelvi előkészítő	angol, német, francia, orosz, latin	emelt szintű oktatás német nyelvből, öt évfolyamos képzés, német nyelvből kezdők számára	16
05	Arany János Tehetségondozó	angol, német, francia	öt évfolyamos képzés	30 (18)

Kollégiumi elhelyezés biztosított: igen

Felvételi vizsga: van

A felvételi vizsga időpontja: a mindenkori tanév rendjében kiadottak szerint

A felvétel feltétele:

A tanulók felvételi rangsorában a megfelelő helyezés elérése.

A felvételi eljárás során az azonos teljesítményt elérő tanulók közül a rangsor elkészítésénél előnyben részesítjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyének településén található. Ha ezek a feltételek is megegyeznek, akkor a szülők jelenlétében sorsolás útján állapítjuk meg a rangsorban elfoglalt sorrendet.

A felvételi vizsga követelményei:

I. Nyolc évfolyamos képzés:

Az írásbeli vizsgán (2×45perc) olyan központi feladatlapokat kell megoldaniuk a tanulóknak, amelyek nyílt és zárt végű feladatokat is tartalmaznak. Elsősorban nem tantárgyi, lexikális tudást mérnek, hanem azokat az eszköztudás körébe tartozó képességeket és készségeket, amelyek a gimnáziumban való eredményes továbbtanuláshoz szükségesek. A feladatlap a szövegértést, írásbeli kifejezőkészséget, problémamegoldó képességet, logikus gondolkodást vizsgáló feladatokat tartalmaz. A megoldáshoz elsősorban tartós figyelem és koncentrációs képesség, jó emlékezet, lényeglátás, absztrakciós képesség, ötletrgazdagság és türelem szükséges.

A szóbeli felvételi célja: képet szeretnénk kapni a jelentkező kisdíák kommunikációs és olvasási készségéről, szövegértéséről.

A szóbeli időtartama: kb. 10-15 perc.

A szóbeliztetők: az igazgatóság egyik tagja, a várható osztályfőnök, egy-egy magyar- és matematikatanár, akiknek gyakorlatuk van a kisgimnazisták tanításában.

A szóbeli felvételi tartalma:

- beszélgetés a kisdíakkal sajátmagáról, érdeklődési köréről, családjáról, elfoglaltságairól, az iskolaválasztás okáról;
- egy rövid mese hangos felolvasása felkészülés nélkül – előre kirakott szövegek közül húznak a gyerekek;
- a meséhez kapcsolódóan a tartalom elmondása, a szövegbeli összefüggések felismerése, a szereplők tulajdonságainak felsorolása, a szereplők közti viszonyok felismerése, a mese befejezése (előfordul, hogy nem olvastatjuk végig a szöveget), a tanulság megfogalmazása (ha lehet, közmondással is), a mesében előforduló kifejezések értelmezése és rokon értelmű szavak felsorolása, hasonló történet felidézése.
- Természetesen mindezt nem kérjük minden jelentkezőtől, hanem a szövegből és a helyzetből adódóan teszünk fel kérdéseket.

II. Emelt szintű matematika osztály:

A jelentkezők 45-45 perces központilag összeállított írásbeli dolgozatot írnak matematikából, valamint magyar nyelv és irodalomból.

Matematikából a tehetséggondozó, magyar nyelv és irodalomból az általános feladatsort számítjuk a felvételihez.

A szóbeli elbeszélgetésen csak a tanulmányi versenyeredményt igazoló dokumentumot kell bemutatni.

III. Emelt szintű nyelvi osztály

A jelentkezők 45-45 perces központilag összeállított írásbeli dolgozatot írnak matematikából, valamint magyar nyelv és irodalomból.

Magyar nyelv és irodalomból a tehetséggondozó, matematikából az általános feladatsort számítjuk a felvételihez.

A szóbeli elbeszélgetés részei:

a) Szövegértés: A tanuló elolvas egy rövid magyar nyelvű szöveget, majd összefoglalja tartalmát, és válaszol a szöveggel kapcsolatos kérdésekre.

b) Képleírás: A tanuló önállóan beszél egy képről, miközben elmondja véleményét, érzéseit és asszociációit az ábrázolt témáról.

c) Kiejtési készség felmérése: A tanuló célnyelven elhangzó szavakat, mondatrészeket ismételi.

Mind a szövegek, mind a képek témái az általános műveltség részét alkotják, a tanulók életkorának megfelelnek, tehát nem igényelnek külön szaktárgyi felkészítést.

A szóbeli elbeszélgetésen kell bemutatni a tanulmányi versenyeredményt igazoló dokumentumot.

IV. Arany János Tehetséggondozó osztály

A jelentkezők 45-45 perces központilag összeállított írásbeli dolgozatot írnak matematikából, valamint magyar nyelv és irodalomból. **Magyar nyelv és irodalomból és matematikából is az általános feladatsort számítjuk a felvételihez.**

A tanulók - egy nem szaktárgyi jellegű - felvételi eljárást megelőző válogatáson vesznek részt: egy elbeszélgetést követően fogalmazást írnak, és képességeket vizsgáló feladatlapokat töltenek ki.

A vizsgázó teljesítményének értékelése:

A felvételi döntés az alábbi pontszámok alapján történik.

• **Nyolc évfolyamos képzés:**

1./ Hozott pontok: A 4. osztály félévi osztályzata magyar nyelv és irodalomból valamint matematikából	maximum: $(2 \times 5) = 10$ pont
2./ Írásbeli feladatlap magyar nyelvből (központi)	maximum: 50 pont
3./ Írásbeli feladatlap matematikából (központi)	maximum: 50 pont
4./ Szóbeli elbeszélgetés	maximum: 20 pont
Maximálisan elérhető pontszám:	130 pont

• **Emelt szintű matematika osztály:**

1./ Hozott pontok: A 7. osztály év végi és 8. osztály félévi osztályzata magyar nyelv és irodalomból (kettő átlaga), matematikából, egy idegen nyelvből, valamint a történelem, fizika, biológia ill. kémia tantárgyakból a tanuló által választott tantárgyból	maximum: $(8 \times 5) = 40$ pont
2./ Írásbeli feladatlap magyar nyelvből (központi általános)	maximum: 25 pont
3./ Írásbeli feladatlap matematikából (központi tehetséggondozó)	maximum: 50 pont
4./ Szóbeli elbeszélgetés (a versenyeredményeket igazoló dokumentum bemutatása)	maximum: 10 pont
Maximálisan elérhető pontszám:	125 pont

• **Emelt szintű nyelvi osztály:**

1./ Hozott pontok: A 7. osztály év végi és 8. osztály félévi osztályzata magyar nyelvből és irodalomból (a kettő átlaga), matematikából, egy idegen nyelvből és történelemből	maximum: $(8 \times 5) = 40$ pont
2./ Írásbeli feladatlap magyar nyelvből (központi tehetséggondozó)	maximum: 50 pont
3./ Írásbeli feladatlap matematikából (központi általános)	maximum: 25 pont
4./ Szóbeli elbeszélgetés és a versenyeredményeket igazoló dokumentum bemutatása	maximum: $25 + 10 = 35$ pont
Maximálisan elérhető pontszám:	150 pont

• **Arany János Tehetséggondozó osztály:**

1./ Hozott pontok: A 7. osztály év végi és 8. osztály félévi osztályzatának átlaga magyar nyelvből és irodalomból (a kettő átlaga), történelemből, matematikából, egy idegen nyelvből, valamint egy szabadon választott reál tantárgyból. (A 7. osztály év végi és 8. osztály félévi osztályzat átlaga tantárgyanként)	maximum: $(5 \times 5) = 25$ pont
2./ Írásbeli feladatlap magyar nyelvből (központi általános)	maximum: 25 pont
3./ Írásbeli feladatlap matematikából (központi általános)	maximum: 25 pont
4./ Pszichológiai teszt	maximum: 25 pont
Maximálisan elérhető pontszám:	100 pont

A rangsorolásnál a hátrányos helyzetű tanulók az összes pontszámuk 1,1-szeres értékével szerepelnek.

Nyílt tanítási nap ideje: a tanév rendjében meghatározott időpontban

A gimnázium a sajátos nevelési igényű tanulók közül a következő típusúakat fogadja:

- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra nem visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd

További információk:

A nyelvi előkészítő osztályok első évfolyamán a tanulók kiemelt nyelvi és informatikai képzést kapnak.

A hátrányos helyzetű tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja keretén belül új osztályt az intézmény a befogadóképesség függvényében indít.

3. számú melléklet. Az óratervek 2013. szeptember 1-ig és a megfelelő évfolyamok felmenő rendszerben

Tantárgy/évfolyam									emelt szintű matematika					emelt szintű nyelv					AJTP				
	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	9.el.	10.	11.	12.	13.	9.el.	10.	11.	12.	13.	9.el.	10.	11.	12.	13.
Magyar nyelv és irodalom (dráma)	4	4,5	4	4	4	4	4,5	4	3	4	4	4,5	4	3	4	4	4,5	4	4	4	4	4,5	4
Történelem és állampolgári ismeretek, hon és népismeret	1,5	1,5	2,5	2	2	2	3	3		2	2	3	3		2	2	3	3		2	2	3	3
Emberismeret és etika							1					1					1					1	
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	4	4	3	3	7	4	4	3	3	4	4	4	3	3	7	4	4	3	3
2. Idegen nyelv				2,5	3	3	3	3	4	3	3	3	3	7	6	6	6	6		3	3	3	3
Matematika	4	4	4	3	3	3	3	4	3	6	6	6	7	3	3	3	3	4	4	3	3	3	4
Informatika/könyvtárismeret	1	1	2	1,5	2				4	2				4	2				3	2			
Bevezetés a filozófiába							1					1					1						1
Természetismeret	1,5	2																					
Fizika			2	2	1,5	2,0	3,0			1,5	2,0	3,0			1,5	2,0	3,0			1,5	2,0	3,0	
Biológia és egészségtan			1,5	1,5		2,0	2,0	2,0			2,0	2,0	2,0			2,0	2,0	2,0			2,0	2,0	2,0
Kémia			1,5	1,5	2	2				2	2				2	2				2	2		
Földrajz (Földünk és környezetünk)	1	1	1,5	1,5	2	2				2	2				2	2				2	2		
Arany János blokk																							
Ének-zene	2	2	1	1	1	1				1	1				1	1				1	1		
Rajz és vizuális kultúra	1,5	1,5	1	1	1	1				1	1				1	1				1	1		
Technika és életvitel	1																						
Reál blokk									4					4					3				
Humán blokk									3					3					2	1,5	1,5		
Tanulásmódszertan																							
Testnevelés és sport	3	3	2,5	2,5	2	2	2	2	2,5	2	2	2	2	2,5	2	2	2	2	3	2	2	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	0,5	1	0,5	0,5	1	1	1	0,5	0,5	1	1	1	0,5	0,5	1	1	1	0,5	0,5	1
Tantervi modulok																							
Társadalomismeret							1,0					1,0					1,0						1,0
Ember- és társadalomismeret, etika			0,5																				
Mozgókép- és médiaismeret				0,5			1					1					1						1

Művészetek							1	1					1	1					1	1			
Kötött óraszám összesen	25,5	25,5	29,0	29,0	28,5	28,5	26	26	31,5	31,5	31,5	29	29	31,5	31,5	31,5	29	29	30	30	30	26	26
Fakultáció (kötelező)							4	4				4	4				4	4				4	4
Kötelező óraszám a törvény alapján	25,5	25,5	29,0	29,0	28,5	28,5	30	30	31,5	31,5	31,5	33	33	31,5	31,5	31,5	33	33	30	30	30	30	30

Szabadon választható órák (max. 3 óra):				
---	--	--	--	--

3	3	3	3
---	---	---	---

1,5	1,5	3	3
-----	-----	---	---

4. számú melléklet. Óratervek 2013. szeptember 1-től felmenő rendszerben

	Nyolc évfolyamos képzés								Matematika tagozat 5 évf.					Emelt szintű nyelvi 5 évf.					AJTP					
	5.	6.	7.	8.	9. N	10.N	11.N	12.N	9./Ny	9.	10 .	11 .	12 .	9./Ny	9.	10 .	11 .	12 .	9./AJT P	9. C	10. C	11. C	12. C	
Magyar nyelv																								
Magyar irodalom	4	4	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	5	
Történelem és áll- lampolgári ismeretek																								
Erkölcstan és etika	1	1	1	1								1					1					1		
1. idegen nyelv	4	4	4	4	4	4	3	3	8	5	5	3	3	11	7	6	4	4	5	4	4	4	4	
2. idegen nyelv					3	3	3	3	10	3	3	3	3	7	3	4	4	4		3	3	3	3	
Matematika	4	4	4	3	3	3	3	4	2	5	5	5	6	1	3	3	3	4	4	3	3	4	4	
Természetismeret	2	2																						
Fizika			2	2	2	2	2			2	2	2			2	2	2			2	2	2		
Kémia			1	2	2	2				2	2				2	2				2	2			
Biológia és egés- zségtan																								
Földrajz			1	2	2	2																		
Ének-zene	2	2	1	1	1	1				1	1				1	1				1	1			
Vizuális kultúra	2	2	1	1	1	1				1	1				1	1				1	1			
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Informatika		1	1	2	2	2			3	1	1			3	1	1			3	2	2			
Latin örökségünk	2	2																						
Humán blokk																			3					
Reál blokk																			3					

Tanulásmódszer- tan																				2				
Önismeret																				2				
Dráma és tánc	1																							
Mozgókép és médiáism.					1					1											1			
Életvitel és gyakor- lat	1	1	1					1					1											1
Művészetek																								
Ének-zene							0,8	0,5				1	1					1	1				0,8	0,5
Vizuális kultúra							0,8	0,5				1	1					1	1				0,8	0,5
Dráma és tánc							0,5	1				1	1					1	1				0,5	1
Nyelvi fakultáció (kötelező)							2	2																
Fakultáció (kötele- ző)					2	2	4	4				4	4					4	4		2	2	4	4
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tanulók heti óra- száma:	2	2	3	3					2	3					2	3				2	3			
	8	8	1	1	35	36	35	35	30	5	36	35	35		30	5	36	35	35	32	35	36	35	35

**Nyelvi fakultáció
(kötelező)**

1. Harmadik idegen nyelv
2. Első nyelv nyelvvizsga-felkészítés
3. Második nyelv nyelvvizsga-felkészítés

5. számú melléklet. A 2013/14-es tanév osztályainak órakerete

	5.	6.	7.	8.	9.A/NY	9.B/NY	9.C/NY	9.N	9.A	9.B	9.C	10.N	10.A	10.B	10.C	11.N	11.A	11.B	12.N	12.A	12.B	összesen
osztályok maximális órakerete	28	28	31	31	30	30	32	35	35	35	35	36	36	36	36	35	35	35	35	35	35	704
finanszírozott órakeret	53	53	58	58	56	56	56	59	57	57	57	59	57	57	57	60	58	58	60	58	58	1202
felhasznált órakeret a csoportbontásokkal együtt	42	40	42	43	54	54	37	46,5	49	46	44	44,5	47,5	44,5	43	50,5	53,5	53,5	50,5	54,5	54,5	993,5

	8 évfolyamos képzés
	emelt szintű matematika képzés
	emelt szintű nyelvi képzés
	AJTP

egyéb foglalkozások	óra/hét
tanulószoza 5-6.évf.	15
énekkar	3
szakkör (tehetség-gondozás)	60
DSK- szakosztályi munka	8
felzárkóztatás	10
	96

6. számú melléklet. A tervezett osztályok a következő években

	5.	6.	7.	8.	9./NY			9.				10.			11.			12.			osztályok száma			
					A	B	C	N	A	B	C	N	A	B	C	N	A	B	C	N		A	B	C
2012/2013	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20
2013/2014	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	21
2014/2015	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	21
2015/2016	1	1	1	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	21
2016/2017	1	1	1	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20
2017/2018	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20
2018/2019	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20
2019/2020	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20
2020/2021	1	1	1	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20